ประเทศไทย
THAILAND

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานใหญ่ อาคารเลอคองคอร์ด
๒๐๒ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทร. ๖๙๔-๑๒๒๒ (อัตโนมัติ ๘๐ เลขหมาย)
โทรสาร ๖๙๔-๑๒๒๐-๑

ศูนย์บริการข่าวสารการท่องเที่ยว
อาคารเลอคองคอร์ด ชั้น ๑๐
๒๐๒ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทร. ๖๙๔-๑๒๒๒ โทรสาร ๖๙๔-๑๓๖๑
๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. **จันทร์-ศุกร์**
เว้น วันหยุดนักขัตฤกษ์

อาคารราชดำเนินนอก
๔ ถนนราชดำเนินนอก เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทร. ๒๘๒-๙๗๗๓ โทรสาร ๒๘๒-๙๗๗๕
๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. **ทุกวัน**

www.tat.or.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) : info1@tat.or.th

ฟังข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรศัพท์
รับข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรสาร
๒๘๑-๐๔๒๒
(บริการ ๒๔ ชั่วโมง)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ท่องเที่ยว อุทัยธานี

เที่ยวเมืองไทย ไม่ไปไม่รู้

ห้ามจำหน่าย

ปก : คุณ สืบ นาคะเสถียร ผู้ปลุกจิตสำนึกแห่งการอนุรักษ์

"อุทัยธานี เมืองพระชนกจักรี ปลาแรดรสดี
ประเพณีเทโว ส้มโอบ้านน้ำตก มรดกโลกห้วยขาแข้ง
แหล่งต้นน้ำสะแกกรัง ตลาดนัดดังโคกระบือ"

จังหวัดอุทัยธานี ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ประมาณ ๖,๗๓๐ ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและและภูเขาสูง สภาพป่าไม้ของจังหวัดอุทัยธานีอุดมสมบูรณ์มีความหลากหลายทางธรรมชาติ เขตรักษาพันธุ์ห้วยขาแข้งจึงได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เป็นผืนป่าอนุรักษ์ที่ควรค่าแก่การดูแลรักษาและนำความภาคภูมิใจมาสู่คนไทยทุกคน

ดินแดนบางส่วนพบหลักฐานว่าเคยเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์และเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณหลายเมือง ได้แก่เมืองโบราณบึงคอกช้างในสมัยทวารวดี เมืองโบราณบ้านใต้ เมืองโบราณบ้านคูเมือง และเมืองโบราณการุ้ง

ตามตำนานกล่าวว่าในสมัยสุโขทัยท้าวมหาพรหมได้เข้ามาสร้างเมืองที่บ้านอุทัยเก่า(อำเภอหนองฉาง)แล้วพาคนไทยมาอยู่ท่ามกลางหมู่บ้านกะเหรี่ยงและหมู่บ้านมอญจึงเรียกว่า "เมืองอู่ไทย"ตามกลุ่มหรือที่อยู่ของคนไทย ต่อมาเกิดความแห้งแล้งกระแสน้ำเปลี่ยนทางเมืองจึงถูกทิ้งร้าง ในสมัยอยุธยาชาวกะเหรี่ยงชื่อ"พะตะเบิด"เข้ามาปรับปรุงเมืองอู่ไทยโดยขุดทะเลสาบขังน้ำไว้ใกล้เมืองและเป็นผู้ปกครองเมืองอู่ไทยเก่าคนแรก ชื่อเมืองจึงเรียกเพี้ยนเป็น "เมืองอุไทย" ตามสำเนียงชาวกะเหรี่ยงและมีฐานะเป็นหัวเมืองหน้าด่านชั้นนอกสกัดกั้นกองทัพพม่าที่จะเข้ามาตีกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีการอพยพผู้คนมาตั้งบ้านเรือนที่ริมฝั่งแม่น้ำสะแกกรังมากขึ้น และได้กลายเป็นที่ตั้งของตัวเมืองอุทัยธานีในปัจจุบัน

อุทัยธานีมีสถานที่น่าสนใจทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และโบราณคดีหลายแห่งที่น่ามาเที่ยวชมและศึกษาหาความรู้ อีกทั้งมีสินค้าที่ระลึกประเภทหัตถกรรมและอาหารการกินมากมายเช่นหน่อไม้รวก ข้าวเกรียบปลา ผลไม้แช่อิ่ม ผ้าทอ เครื่องจักสานซึ่งสามารถนำกลับไปเป็นของฝากได้

จังหวัดอุทัยธานีแบ่งการปกครองออกเป็น ๘ อำเภอ แต่ละอำเภอมีระยะห่างจากอำเภอเมือง ดังต่อไปนี้:-

อำเภอทัพทัน	๑๙ กิโลเมตร
อำเภอบ้านไร่	๘๐ กิโลเมตร
อำเภอลานสัก	๕๔ กิโลเมตร
อำเภอสว่างอารมณ์	๓๓ กิโลเมตร
อำเภอหนองขาหย่าง	๑๐ กิโลเมตร
อำเภอหนองฉาง	๒๒ กิโลเมตร
อำเภอห้วยคต	๔๕ กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอพยุหะคีรี อำเภอโกรกพระ และอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอวัดสิงห์และอำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ และอำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นแบ่งเขตแดน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก อำเภอสังขละบุรี และอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

การเดินทาง

รถยนต์ จากกรุงเทพฯสามารถเดินทางไปอุทัยธานีได้หลายเส้นทาง ได้แก่

๑. จากถนนพหลโยธินผ่านจังหวัดสระบุรี อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ และอำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท

ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาลงแพขนานยนต์ ที่อำเภอมโนรมย์ ผ่านวัดท่าซุง (วัดจันทาราม) ศาลากลางจังหวัด เข้าตลาดอุทัยธานี รวมระยะทางประมาณ ๓๐๕ กิโลเมตร

๒. จากทางหลวงหมายเลข ๓๒ (สายเอเชีย) ผ่านอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และแยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๓๓ ตรงทางแยกท่าน้ำอ้อยบริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๒๐๖ ข้ามสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ระยะทางประมาณ ๑๖ กิโลเมตร ผ่านหน้าโรงพยาบาลเลี้ยวซ้ายเข้าตลาดอุทัยธานี รวมเป็นระยะทางประมาณ ๒๒๒ กิโลเมตร

๓. อีกเส้นทางหนึ่งเริ่มต้นจากถนนสาย ๓๒ เช่นกัน เมื่อถึงประมาณกิโลเมตรที่ ๓๐ (อยู่ในเขตจังหวัดอยุธยา)เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๓๔ และจากนั้นเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๐๙ ข้ามสะพานจังหวัดอ่างทอง จากนั้นมาตามถนนสาย ๓๑๑ ผ่านจังหวัดสิงห์บุรี ผ่านจังหวัดชัยนาทที่อำเภอสรรพยา จากนั้นเลี้ยวเข้าเส้นทางหมายเลข ๓๑๘๓ เข้าจังหวัดอุทัยธานี รวมเป็นระยะทางประมาณ ๒๘๓ กิโลเมตร

รถตู้ปรับอากาศ ให้บริการระหว่างเวลา ๐๔.๐๐-๑๘.๐๐ น. จอดบริเวณใต้ทางด่วนอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิด้านสนามเป้า

รถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด มีบริการเดินรถระหว่างกรุงเทพฯ-อุทัยธานีทุกวัน จากสถานีขนส่งหมอชิต ๒ ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๔ ชั่วโมง ทั้งรถโดยสารธรรมดาและรถโดยสารปรับอากาศตั้งแต่เวลา๐๔.๓๐-๑๗.๕๐ น.สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. ๙๓๖-๑๙๗๒, ๙๓๖-๑๘๘๒ สถานีเดินรถอุทัยธานี โทร. (๐๕๖) ๕๑๑๙๑๔,๕๑๒๘๕๙, ๕๑๑๐๕๘

นอกจากนี้จากจังหวัดอุทัยธานียังมีรถโดยสารไปยังจังหวัดนครสวรรค์ สุพรรณบุรีและ นครปฐม

รถไฟ ต้องโดยสารรถไฟไปลงที่สถานีนครสวรรค์ แล้วต่อรถประจำทางมายังอุทัยธานีอีกประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่หน่วยบริการเดินทาง โทร. ๑๖๙๐, ๒๒๓-๗๐๑๐, ๒๒๓-๗๐๒๐

การเดินทางภายในจังหวัด จะมีทั้งรถสองแถว และรถบัสประจำทางวิ่งตามเส้นทางต่างๆ เช่น *อุทัยธานี-หนองฉาง อุทัยธานี-วัดสิงห์ อุทัยธานี-บ้านไร่ ลานสัก-สว่างอารมณ์-ทัพทัน บ้านไร่-คลองแห้ง* เป็นต้น

สถานที่น่าสนใจ

อำเภอเมือง

วัดสังกัสรัตนคีรี ตั้งอยู่เชิงเขาสะแกกรัง สุดถนนท่าช้าง ในเขตเทศบาลเมือง ภายในวิหารเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธมงคลศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองอุทัยธานี มีประวัติว่าในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้นำพระพุทธรูปขนาดย่อมที่ชำรุดไปไว้ตามหัวเมืองต่างๆ สำหรับเมืองอุทัยธานีได้รับ ๓ องค์ โดยอัญเชิญลงแพมาขึ้นฝั่งที่ท่าพระ (ตรงข้ามศาลาประชาคมจังหวัดอุทัยธานี) แล้วนำมาประดิษฐานไว้ที่วัดขวิด พระพุทธรูปองค์หนึ่งมีขนาดใหญ่เป็นพระเนื้อสำริดปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๓ ศอก สร้างในสมัยพระเจ้าลิไท ฝีมือช่างสุโขทัยยุค ๒ มีส่วนเศียรกับส่วนองค์พระเป็นคนละองค์ เข้าใจว่าคงซ่อมเป็นองค์เดียวกันก่อนนำมาไว้ที่เมืองอุทัยธานี ต่อมาเมื่อยุบวัดขวิดไปรวมกับวัดทุ่งแก้ว จึงได้ย้ายพระพุทธรูปองค์นี้ไปไว้ที่วัดสังกัสรัตนคีรี ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองไป ๑ กิโลเมตร และได้ทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในพระเศียร พร้อมกับถวายนามว่า "พระพุทธมงคลศักดิ์สิทธิ์" ในวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๑๑ ของทุกปีจะมีประเพณีตักบาตรเทโว โดยพระสงฆ์ประมาณ ๕๐๐ รูปจะเดินลงบันไดจากยอดเขาสะแกกรังมารับบิณฑบาตที่ลานวัดเป็นประเพณีที่สำคัญของจังหวัด

เขาสะแกกรัง จากบริเวณลานวัดสังกัสรัตนคีรีมีบันไดขึ้นไปสู่ยอดเขาสะแกกรัง หรือใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๒๒๐ เป็นระยะทาง ๔ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวบริเวณสนามกีฬาจังหวัดไปตามทางขึ้นสู่ยอดเขา จากบนยอดเขาสามารถมองเห็นทิวทัศน์เมืองอุทัยธานีได้กว้างขวาง เป็นที่ตั้งของมณฑปประดิษฐานรอยพระพุทธบาทจำลอง ซึ่งย้ายมาจากวัดจันทาราม สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๘ ด้านหน้ามีระฆังใบใหญ่ที่พระปลัดใจและชาวอุทัยธานีร่วมกันสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๓ ถือกันว่าเป็นระฆังศักดิ์สิทธิ์ ใครที่ไปเที่ยวอุทัยธานีแล้วไม่ได้ขึ้นไปตีระฆังใบนี้ก็เท่ากับไม่ได้ไปเที่ยวอุทัยธานี

ใกล้กับมณฑปบนยอดเขาสะแกกรังมีพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระ

ปฐมบรมมหาชนกนาถ แห่งรัชกาลที่ ๑ ซึ่งมีพระนามเดิมว่านายทองดี รับราชการตำแหน่งพระอักษรสุนทรศาสตร์ เสมียนตรากรมมหาดไทย และต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นเจ้าพระยาจักรีศรีองครักษ์ ครั้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี (พระนามเดิมนายทองด้วง) ได้สถาปนาพระอัฐิพระบิดาเป็นสมเด็จพระชนกาธิบดี เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๓๘

พระบรมรูปของสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกนาถ เป็นรูปหล่อขนาดสองเท่าขององค์จริงประทับนั่งบนแท่นพระหัตถ์ซ้ายถือดาบประจำตำแหน่งเจ้าพระยาจักรี ทั้งฝักวางบนพระเพลาซ้าย และทรงวางพระหัตถ์ขวาบนพระเพลาขวา ด้านขวามือมีพานวางพระมาลาเส้าสูง ไม่มีขี่ก่า (ขนนก) สวมพระบาทด้วยรองเท้าแตะไม่หุ้มส้นพระบาท มีพิธีถวายสักการะพระราชานุสาวรีย์แห่งนี้ ในวันที่ ๖ เมษายน ของทุกปี ซึ่งตรงกับช่วงที่ดอกสุพรรณิการ์หรือฝ้ายคำ ดอกไม้ประจำจังหวัดอุทัยธานีบานสะพรั่งอยู่ทั่วไปบนเขาสะแกกรัง

เลยพระราชานุสาวรีย์ไปทางป่าหลังเขา ประมาณ ๒๐๐ เมตร จะพบหมุดแผนที่โลก ซึ่งใช้ในการสำรวจแผนที่ สร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕

วัดมณีสถิตย์กปิฏฐาราม ตั้งอยู่ที่ถนนสุนทรสถิตย์หลังสวนสุขภาพตรงวงเวียนหอนาฬิกา เป็นวัดที่สร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ ชาวเมืองเรียกกันว่าวัดทุ่งแก้ว ในวัดนี้มีพระปรางค์ใหญ่อยู่องค์หนึ่ง ฐานกว้าง ๘ เมตรสูง ๑๖ เมตร ลักษณะเป็นปรางค์ห้ายอด สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และเป็นที่ประดิษฐานรูปหล่อหลวงพ่อแย้มผู้สร้างวัดนี้ บริเวณวัดมีสระน้ำก่ออิฐเป็นสระน้ำมนต์ขนาดใหญ่ กลางสระมีแผ่นศิลาอักขระยันต์ของหลวงพ่อแย้มฝังเอาไว้ น้ำในสระแห่งนี้เคยใช้เป็นน้ำสรงพุทธาภิเษกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ และรัชกาลที่ ๗

วัดธรรมโฆษก (วัดโรงโค) เป็นวัดที่สร้างในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งอยู่ที่ถนนศรีอุทัย ตำบลอุทัยใหม่ใกล้กับตลาดเทศบาล เคยใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒนสัตยาของข้าราชการเมืองอุทัยธานี และเป็นลานประหารนักโทษ

โบสถ์ของวัดนี้เป็นโบสถ์สมัยรัตนโกสินทร์ ภายในโบสถ์มีภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมืองดงามจัดว่าสวยงามที่สุดในอุทัยธานี สันนิษฐานว่าเป็นฝีมือช่างสมัยอยุธยาตอนปลายที่ยังมีชีวิตอยู่ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ จิตรกรรมฝาผนังเป็นภาพพุทธประวัติตอนเสด็จลงจากดาวดึงส์ และตอนผจญมาร ผนังข้างด้านบนเป็นภาพเทพชุมนุมสลับกับพัดยศ กรอบหน้าต่างด้านนอกเป็นลายปูนปั้นเป็นฝีมือพองาม

สำหรับวิหารสร้างยกพื้นสูงกว่าโบสถ์ หน้าบันเป็นรูปช้างสามเศียร ภายในมีแท่นสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปซึ่งมีอยู่ประมาณ ๒๐ องค์ จัดเรียงอย่างมีระเบียบ บนหน้าต่างด้านนอกมีลายปูนปั้นเป็นเรื่องรามเกียรติ์ประดับเป็นกรอบ ประตูวิหารเป็นไม้จำหลักลายดอกไม้ทาสีแดงงดงามมาก โบสถ์และวิหารมีพระปรางค์และเจดีย์เรียงรายอยู่ ๒-๓ องค์

กำแพงรอบโบสถ์ของวัดนี้ก่อต่อกับฐานวิหารเพราะมีพื้นสูงกว่า ประตูเข้ากำแพงทำเป็นซุ้มแบบจีน และด้านหลังโบสถ์มีซุ้มสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปด้วย เช่นเดียวกับด้านหน้ามีกุฏิเล็กอยู่ติดกับกำแพงโบสถ์ ซึ่งเป็นฝีมือช่างสมัยอยุธยา ส่วนบานประตูวัดเป็นศิลปะการแกะสลักฝีมือช่างในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น แกะเป็นลายดอกไม้ประกอบใบกระจังต่อก้านสลับดอกเรียงเป็นแถวสวยงามมาก พื้นในเป็นสีแดงเข้าใจว่าเดิมคงลงสีทองบนตัวลายไว้ สำหรับบานหน้าต่างแกะเป็นลวดลายเดียวกัน ปกติโบสถ์จะปิดหากต้องการชมควรแจ้งไปก่อนที่ โทร. (๐๕๖)๕๑๑๔๕๐ ปัจจุบันวัดธรรมโฆษกได้รับการจดทะเบียนเป็นโบราณสถานแล้ว

ลำน้ำสะแกกรัง ไหลผ่านตัวจังหวัดอุทัยธานี มีเรื่องเล่าต่อกันมาว่า ในสมัยก่อน เมื่อพ่อค้าล่องเรือผ่านมา จะรู้ได้ว่าถึงบ้านสะแกกรังแล้วโดยเฉพาะในเดือนยี่ถึงเดือนสามจะสังเกตได้ชัดเจน ต้นสะแกจะออกดอกเล็กๆ ช่อยาวสีเขียวอมเหลืองห้อยลงมาริมน้ำ

บริเวณสองฝั่งแม่น้ำจะมีเรือนแพอยู่เรียงราย ฝั่งแม่น้ำด้านตะวันตกมีอาคารบ้านเรือนอยู่หนาแน่น เป็นตลาดใหญ่ของที่มาขายที่ตลาดนั้น ทั้งข้าวสารซึ่งวางขายอยู่ในกระบุง อาหารคาวหวาน ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะทำเองและนำมาขาย

ส่วนฝั่งแม่น้ำด้านตะวันออกเป็นเกาะเทโพ มีสวนผลไม้ และป่าไผ่ตามธรรมชาติเรือนแพที่อยู่สองฝั่งแม่น้ำเป็นเรือนไม้สร้างคร่อมบนแพลูกบวบไม้ไผ่ ชาวแพบอกว่าอยู่แพแล้วสบาย หน้าร้อนลมเย็น หน้าหนาวตอนเช้าแดดอุ่น

ชาวเรือนแพเหล่านี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการประมงในช่วงเช้า หลังจากที่ได้ปลามาจะนำมาชำแหละ เสียบไม้เป็นแผง ผึ่งให้แห้ง ย่างรมควัน ทำเป็นปลาแห้ง และนำไปขายในตลาด ตามเรือนแพริมน้ำเหล่านี้ยังมีกระชังเลี้ยงปลาสวาย ปลาแรด และปลาเทโพบ้างเล็กน้อย

ปกติปลาแรดที่เลี้ยงในกระชังจะไม่คาวเหมือนปลาแรดที่เลี้ยงในบ่อดินอยู่แล้ว แต่ปลาแรดในกระชังของที่นี่นับว่าขึ้นชื่อมาก เพราะเนื้อแน่นนุ่มและหวาน บางคนกล่าวว่า เป็นเพราะน้ำที่นี่มีการไหลเวียนดีและอาจมีแร่ธาตุบางอย่างอยู่ ปลาแรดจึงมีเนื้อนุ่ม

สภาพความเป็นอยู่ที่สามารถพบเห็นตามสองฝั่งลำน้ำสะแกกรัง จึงเหมาะสำหรับนั่งเรือชมทิวทัศน์ โดยจะนั่งเรือไปถึง อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาทก็ได้ โดยจะวนเฉพาะรอบตัวเกาะเทโพ หรือนักท่องเที่ยวสามารถว่าจ้างเรือจากบริเวณท่าเรือตลาดสดเทศบาลเมืองอุทัยธานีเรือจะล่องไปมโนรมย์ ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง ถ้าล่องเรือในช่วงเย็น คือประมาณ ๑๖.๐๐-๑๘.๐๐ น. จะได้เห็นพระอาทิตย์ตกซึ่งสวยงามมาก และในช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม จะเห็นยอดักปลาเต็มไปหมด บางครั้งอาจได้เห็นชาวบ้านพายเรือมาเก็บผักตบชวา เพื่อนำใบไปรองเข่งปลา หรือจะนำไปเลี้ยงหมูก็ได้

เรือล่องแม่น้ำสะแกกรัง หากเป็นเรือเล็กจุได้ประมาณ ๑๐-๑๒ คน ล่องเรือไปถึงวัดท่าซุงราคาประมาณ ๑,๐๐๐ บาท หากไปถึงมโนรมย์ ประมาณ ๑,๕๐๐ บาท ไปถึงวัดท่าซุง ติดต่อที่คุณ บุญสม พูลสวัสดิ์ บ้านเลขที่ ๑๑๓ คลองสะแกกรัง หรือติดต่อที่บริเวณตลาดเทศบาล ๑ ตรงสะพานข้ามฟากไปวัดอุโบสถาราม ในช่วงเวลาตลาดตอนเช้า โดยสอบถามได้จากแม่ค้าในบริเวณนั้น หรือที่ร้านราดหน้าในอาคารตลาดเทศบาล ซึ่งเปิดตั้งแต่ประมาณ ๗ โมงเช้าถึงเที่ยงคืน หากต้องการล่องเรือขนาดใหญ่ สอบถามรายละเอียดได้ที่ บริษัท แพนเฮ้าส์ จำกัด ติดต่อ คุณวีระ บำรุงศรี โทร. (๐๒) ๙๓๓-๐๕๗๗, ๕๓๘-๐๓๓๕, ๕๓๘-๓๔๙๑, ๕๓๘-๓๗๐๕, ๕๓๐-๕๐๑๓

เกาะเทโพ เดิมเป็นแหลมยื่นออกมาคั่นระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำสะแกกรัง แม่น้ำทั้งสองสายจะมาบรรจบกันทางทิศใต้ของแหลม และมีการขุดคลองเชื่อมทางเหนือในภายหลัง เพื่อให้แม่น้ำเจ้าพระยามาหนุนแม่น้ำสะแกกรังในยามน้ำแล้ง แหลมนี้จึงกลายเป็นเกาะเทโพ

ที่เกาะเทโพนี้เป็นจุดที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่ชอบปั่นจักรยานท่องเที่ยว หลังจากข้ามสะพานที่เชื่อมต่อระหว่างตลาดสดเทศบาลและวัดอุโบสถาราม ซึ่งไม่ยาวนักและขนาดเล็กเพียงรถมอเตอร์ไซค์สวนกันได้ ก็นับเป็นการเริ่มต้นการเดินทางบนเกาะเทโพ บรรยากาศสองข้างจะเป็นป่าไผ่ ไร่ข้าวโพด และทุ่งนาให้บรรยากาศที่สงบร่มรื่น ชาวบ้านที่นี่ทำสวนส้มโอ มีทั้งพันธุ์มโนรมย์และขาวแตงกวา และยังปลูกมะไฟด้วย

เมื่อผ่านบ้านท่าดินแดงจะเห็นเสื่อลำแพนวางขายอยู่ ชาวบ้านใช้ต้นไผ่ที่มีอยู่หนาแน่นในพื้นที่นำมาสานเสื่อ และวางขายกันที่หน้าบ้าน ไม่ได้ส่งตลาด หากเดินทางต่อไปถึงวัดภูมิธรรม ก็จะมีศาลาให้นั่งพักตากลมได้ บรรยากาศในวัดเงียบสงบ เมื่อปั่นจักรยานครบรอบเส้นทางที่กำหนดไว้ก็จะถึงท่าเรือที่จะข้ามไปวัดท่าซุงได้ รวมระยะทางปั่นจักรยานบนเกาะทั้งหมด ๓๓ กิโลเมตร

แผนที่เกาะเทโพ และตัวเมืองอุทัยธานี สามารถ ติดต่อได้ที่ คุณประสงค์ ศรีเมือง ชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพจังหวัดอุทัยธานี (ร้านเจริญจักรยาน) ๑๐๐-๑๐๒ ถนนท่าช้าง อำเภอเมือง โทร. (๐๕๖)๕๑๑๙๙๑ ได้ทุกวัน

วัดอุโบสถาราม เดิมชื่อวัดโบสถ์มโนรมย์ ชาวบ้านเรียกว่าวัดโบสถ์ เป็นวัดเก่าแก่อยู่ริมลำน้ำสะแกกรังในเขตเทศบาลเมือง จากตลาดสดเทศบาล มีสะพานข้ามแม่น้ำไปยังวัดอุโบสถาราม ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของแม่น้ำ สิ่งที่น่าสนใจในวัดได้แก่ จิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์และวิหาร เป็นภาพเขียนสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในโบสถ์เป็นภาพเกี่ยวกับพุทธประวัติเริ่มตั้งแต่ประสูติจนถึงปรินิพพานฝีมือประณีตมาก ส่วนในวิหารเขียนเป็นภาพพระพุทธเจ้าเสด็จโปรดเทพยดาบนสวรรค์และภาพปลงสังขาร ด้านบนฝาผนังเป็นพระสงฆ์สาวกชุมนุมสลับกับพัดยศเหมือนจะไหว้พระประธานในวิหาร ฝาผนังด้านนอกหน้าวิหารมีภาพถวายพระเพลิงศพพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและภาพชีวิตชาวบ้านที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา เข้าใจว่าเป็นฝีมือชั้นหลัง นอกจากนี้

ภายในวัดอุโบสถาราม ยังมีสิ่งของที่น่าชมอีกมาก เช่น เสมาหินสีแดงหน้าโบสถ์ ตู้พระธรรมและตู้ใส่ของเขียนลายกนกเถาลายดอกไม้ บาตรฝาประดับมุกที่ได้รับพระราชทานจากรัชกาลที่ ๕ เป็นฝีมือช่างสิบหมู่ และหงส์ยอดเสา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอาคารสถาปัตยกรรมเก่าแก่ที่น่าชมหลายหลัง ได้แก่ *มณฑปแปดเหลี่ยม* ที่มีลักษณะผสมแบบตะวันตก มีลายปูนปั้นคล้ายไม้เลื้อยที่กรอบหน้าต่าง และมีพระพุทธรูปปูนสลักนูนสูงอยู่ที่ด้านนอกของอาคาร *เจดีย์หกเหลี่ยม* ย่อมุมไม้สิบสองทรงรัตนโกสินทร์ *หอประชุมอุทัยพุทธสภา* ซึ่งเป็นหอสวดมนต์ เป็นศาลาทรงไทย หน้าบันประดับลวดลายปูนปั้น และ*แพโบสถ์น้ำ* ซึ่งใช้ในการประกอบพิธีทางศาสนา เช่น งานบวช งานศพ เป็นต้น

วัดจันทาราม (วัดท่าซุง) เดิมเป็นวัดที่สร้างในสมัยอยุธยา มีโบสถ์ขนาดเล็ก ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างพื้นบ้านเข้าใจว่าเขียนในสมัยหลัง เป็นเรื่องพุทธประวัติ บางภาพต่อเติมจนผิดส่วน สมบัติอีกชิ้นหนึ่งของวัดคือธรรมาสน์ที่หลวงพ่อใหญ่สร้าง ที่วิหารมีพระปูนปั้นฝีมือพองามและมีลายไม้จำหลักขอบหน้าบันเหลืออยู่ ๒-๓ แห่ง

ด้านตรงข้ามกับวัดเป็นปูชนียสถานแห่งใหม่ มีบริเวณกว้างขวางมาก พระราชมหาวีระ ถาวโร (หลวงพ่อฤาษีลิงดำ) พระเถระที่มีชื่อเสียงได้สร้างอาคารต่างๆ มากมาย เช่น *พระอุโบสถใหม่* ภายในประดับและตกแต่งอย่างวิจิตร บานหน้าต่างและประตูด้านในเขียนภาพเทวดาโดยจิตรกรฝีมือดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาตัดลูกนิมิตพระอุโบสถแห่งนี้ บริเวณโดยรอบสร้างกำแพงแก้วและมีรูปหล่อหลวงพ่อปาน และหลวงพ่อใหญ่ขนาด ๓ เท่า อยู่มุมกำแพงด้านหน้า มณฑป และ พระวิหาร ที่ประดิษฐานพระพุทธชินราชจำลอง และศพของหลวงพ่อฤาษีลิงดำที่ไม่เน่าเปื่อย อาคารเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีลักษณะภายนอกที่คล้ายคลึงกันคือสร้างด้วยโมเสกสีขาวใสดูเหมือนแก้ว นอกจากนี้ยังมียังมีศาลาอยู่หลายหลังสำหรับใช้เป็นสถานที่ฝึกสมาธิและมีที่พักให้ด้วย อาคารแต่ละหลังจะมีเวลาเปิด-ปิดไม่ตรงกันและปิดช่วงกลางวัน โดยอาคารแต่ละหลังจะทยอยเปิดตั้งแต่เวลา ๑๐.๓๐ น. และจะเปิดให้ชมโดยพร้อมเพรียงกันอีกครั้งตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป

การเดินทาง วัดท่าซุง ตั้งอยู่ที่หมู่ ๒ ตำบลน้ำซึม สามารถเดินทางไปได้หลายวิธี ๑) ไปตามทางสาย ๓๒๖๕ มุ่งตรงไปทางแพข้ามฟากอำเภอมโนรมย์ ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ๒)รถโดยสารสายอุทัยฯ-ท่าซุง(สองแถวสีฟ้า) ค่าโดยสาร ๘ บาท จากวัดท่าซุงต่อไปอีก ๕ บาท จะถึงท่าเรือข้ามไปอำเภอมโนรมย์

ศูนย์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ตั้งอยู่ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนถนนศรีอุทัย(ใกล้ศาลากลางจังหวัด) ภายในจัดแสดงเป็นห้องต่างๆเช่น ห้องพัฒนาอาชีพ ห้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีห้องจัดแสดงโครงกระดูกมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ ห้องแสดงเครื่องแต่งกายเสื้อผ้ายศเจ้าเมือง ห้องจำลองไม้จำหลักและบ้านไทย การเข้าชมต้องติดต่อล่วงหน้า สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. (๐๕๖) ๕๑๑๕๑๑

พระแสงดาบศัสตราวุธประจำเมืองอุทัยธานี สมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นพระแสงดาบที่จังหวัดอุทัยธานีได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้งเสด็จพระราชดำเนินประพาสหัวเมืองฝ่ายเหนือถึงเมืองอุทัยธานี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ พระแสงดาบนี้พระราชทานแก่จังหวัดอุทัยธานีเป็นลำดับที่ ๓ (อันดับ ๑ เมืองอยุธยา อันดับ ๒ เมืองชัยนาท)

พระแสงดาบศัสตราวุธ เป็นดาบไทยทำด้วยเหล็กสีขาวอย่างดี ปลายแหลม คมด้านเดียว มีน้ำหนักเบา สันเป็นลาย ฝังงาในเนื้อเหล็กรูปดอกไม้ร่วงและริมสันทั้งสองข้างมีลายทองเป็นรูปก้านขด โคนตรงกลางมีจารึกนามอักษร "พระแสงสำหรับเมืองอุไทยธานี" ด้ามพระแสงทำด้วยไม้เนื้อแข็งหุ้มทองลงยาโคนเป็นลายกนกตาอ้อย ปลายด้ามเป็นรูปจุฑามณีบัวคว่ำ ๓ ชั้น ประดับด้วยพลอย ต้นฝักพระแสงทำด้วยทองคำเป็นรูปรักร้อยประดับพลอย มีกาบกนกหุ้มต้นฝักทำด้วยทองคำเป็นลายก้านขด ช่อดอกแกมใบประดับพลอย ตัวฝักพระแสงทำด้วยทองคำดุน ฝักทั้งสองข้างมีลวดลายต่างๆ สวยงามมาก นับเป็นศิลปกรรมฝีมือเยี่ยมแห่งกรุงรัตนโกสินทร์และเป็นพระแสงดาบสำคัญประจำเมืองอุทัยธานี ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่คลังจังหวัดอุทัยธานี จะนำออกให้ชมเฉพาะในงานพระราชพิธีเท่านั้น

อำเภอหนองขาหย่าง

บึงทับแต้ จากตัวเมืองไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๒๖๕ ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร เลี้ยวเข้าทางลูกรัง บริเวณสะพานคลองยางไปอีกประมาณ ๔ กิโลเมตร หรืออาจจะเช่าเรือจากบริเวณปากคลองยางเข้าไปยังบึงเป็นระยะทาง ๕-๖ กิโลเมตร บึงทับแต้อยู่ตอนปลายของห้วยขวี ซึ่งมีความยาวประมาณ ๘ กิโลเมตร ส่วนที่เป็นบึงกว้างประมาณ ๓๐๐ เมตร เป็นแหล่งที่มีปลาอาศัยอยู่ริมบึงอย่างชุกชุม ชาวบ้านได้อาศัยน้ำและจับปลาในบึงนี้ และในช่วงฤดูหนาวจะมีแขกต่างถิ่นคือนกเป็ดน้ำอพยพมาอยู่ที่นี่ ริมบึงบริเวณบ้านท่าทองพบแหล่งของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ มีเครื่องมือเหล็ก ภาชนะดินเผา ลูกปัด กำไลแก้ว เป็นต้น จัดว่าเป็นชนเผ่าที่เจริญ เพราะรู้จักใช้โลหะเป็นเครื่องประดับ นอกจากนี้ยังพบขวดเหล้าของชาวตะวันตกสมัยอยุธยาด้วย

วัดหนองพลวง สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๐๐ สิ่งสำคัญภายในวัดได้แก่ พระอุโบสถ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ทรงจั่วหน้าบันด้านหน้าประดับลวดลายปูนปั้นและเครื่องถ้วยเคลือบ แต่ด้านหลังเรียบไม่มีลวดลาย เป็นปูนสีขาวฉาบเกลี้ยงๆ ดูเรียบง่ายงามตา มีทางเข้าทางเดียว ไม่มีช่อฟ้า เสมาโดยรอบเป็นหินสลักสวยงามบนฐานรูปดอกบัว มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมเป็นโบสถ์ท้องสำเภา

การเดินทาง ออกจากตัวเมืองไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๓๓ ระหว่างกิโลเมตรที่ ๙-๑๐ จะพบวัดอยู่ทางขวาตั้งอยู่ติดกับโรงเรียนหนองขาหย่างวิทยาคม

อำเภอหนองฉาง

เมืองอุไทยธานีเก่า อยู่ที่บ้านอุทัยธานีเก่า เป็นที่ตั้งของเมืองอุไทยธานีมาตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งยังคงมีซากโบราณสถานเหลืออยู่ เช่น ที่วัดหัวหมาก วัดยาง และวัดกุฎิ ส่วนบริเวณโดยรอบได้กลายเป็นทุ่งนาไปหมด วัดที่ยังคงสภาพอยู่จนถึงปัจจุบันนี้คือ :-

วัดแจ้ง มีพระปรางค์ซึ่งเดิมสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๐๘๑ ต่อมาถูกพม่าทำลายยอดหัก บูรณะซ่อมแซมครั้งล่าสุดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๘ โบสถ์เก่าเป็นโบสถ์ขนาดเล็กประตูเดียวแบบอยุธยาตอนปลาย ลายปูนปั้นของพระปรางค์และหน้าบันโบสถ์เป็นฝีมือเดียวกัน ภาพจิตรกรรมภายในโบสถ์เขียนขึ้นเมื่อบูรณะครั้งล่าสุด เป็นภาพพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

อีกวัดหนึ่งคือ *วัดหัวเมือง* ซึ่งยังคงมีซากโบสถ์เก่าแบบอยุธยาเหลืออยู่ และเจดีย์โบราณขนาดเล็กหน้าโบสถ์เก่า

การเดินทาง จากตลาดหนองฉางสามแยกโรงเรียนประสาทเวทย์ ตรงมาทางเดียวกับวัดหนองขุนชาติ พบสามแยกเลี้ยวขวาไปยังทางตรงข้ามกับวัดหนองขุนชาติประมาณ ๑ กิโลเมตร จะถึงวัดแจ้ง ส่วนวัดหัวเมืองจะอยู่เลยวัดแจ้งไปอีก ๑ กิโลเมตร

วัดหนองขุนชาติ เป็นวัดสร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ มีมณฑปประดิษฐานพระพุทธบาทจำลองอยู่ ซึ่งมีการจัดงานนมัสการพระพุทธบาททุกวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๓ ไทย เป็นประจำทุกปี งานมี ๑๐ วัน๑๐คืน *การเดินทาง* วัดอยู่ในตลาดหนองฉางจากทางหลวงหมายเลข๓๐๑๒ (หนองฉาง-ทัพทัน) เลี้ยวซ้ายตรงสามแยกไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๐๑๓

อำเภอทัพทัน

วัดทัพทัน ตั้งอยู่บนถนนสายอุทัยธานี-ทัพทัน ห่างจากตัวอำเภอเมืองประมาณ ๑๙ กิโลเมตร ก่อนถึงที่ว่าการอำเภอ ๑ กิโลเมตร มีบานประตูโบสถ์อันงดงาม ฝีมือช่างสมัยรัตนโกสินทร์ บานหนึ่งแกะเป็นรูปคนถือธง ระบุ พ.ศ. ๒๔๖๖ อีกบานหนึ่งระบุว่าเป็นปีกุน มีลวดลายสวยงาม อกเลาบานประตูมีลวดลายยาวตลอด บานประตูอีกคู่หนึ่งแกะเป็นรูปเทวดาถือคันศรยืนบนพญานาค ข้างล่างเป็นภูเขามีสัตว์ต่างๆ ส่วนด้านบนเป็นลายกนกมะลิเลื้อย ฝีมือช่างคนละคนกับรูปเสี้ยวกาง บานประตูคู่นี้ไม่แกะลวดลายที่อกเลา เข้าใจว่าเป็นช่างพื้นบ้าน

แหล่งทอผ้าพื้นเมืองบ้านโคกหม้อ ชาวบ้านโคกหม้อเป็นชาวลาวครั่งที่อพยพมาจากเวียงจันทน์ตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ มีฝีมือการทอผ้ามาก หลังจากเสร็จสิ้นภาระกิจการทำนาผู้หญิงในหมู่บ้านจะทอผ้ากัน ผ้าทอนี้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวลาวครั่งที่สืบทอดต่อกันมา ๒๐๐ กว่าปี ผ้าที่ทอ

จะเป็นผ้ามัดหมี่ต่อตีนจก ผ้ายกดอกลายเชิงแบบเก่า ลวดลายบนผ้าเป็นแบบโบราณ เช่น ลายด่านเมืองลาว ลายนาค ลายด่านใหญ่ เป็นต้น และในสมัยก่อนจะใช้ครั่งในกรรมวิธีการย้อม

กลุ่มที่ทอมีอยู่สองกลุ่ม คือ *ศูนย์ทอผ้าบ้านโคกหม้อ* อยู่ข้างวัดโคกหม้อ เป็นกลุ่มที่ทอผ้าไหม ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ *ศูนย์สาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มทอผ้าบ้านโคกหม้อ* ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ หลัง อบต. โคกหม้อ เป็นกลุ่มที่ทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ

การเดินทาง จากอำเภอทัพทันไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๐๑๓ ทางไปสว่างอารมณ์ ประมาณ ๙ กิโลเมตร แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๔๕๖ ตรงไปมีป้ายบอกให้แยกซ้ายไปบ้านโคกหม้อ ประมาณ ๓ กิโลเมตร จะถึงวัดโคกหม้อ

เขาปฐวี อยู่ในตำบลตลุกดู่ เป็นเทือกเขาขนาดเล็กยาวประมาณ ๗๕๐ เมตร สูง ๒๕๓ เมตร มีลักษณะเป็นเทือกเขาหินที่เรียงซ้อนกันเป็นยอดค่อนข้างสูงชัน มีถ้ำอยู่เรียงรายโดยรอบประมาณ ๓๐ ถ้ำ ทั้งขนาดเล็กและใหญ่ เช่น ถ้ำประทุน ถ้ำบันได ถ้ำอ่าง ถ้ำช่องลม ถ้ำพุทธประวัติ ถ้ำปลา และถ้ำค้างคาว เป็นต้น สามารถปีนไต่ตัวยอดเขาได้ บริเวณลานกว้างหน้าเขามีร่มไม้และฝูงลิงจำนวนมาก มีผู้คนนิยมมาเที่ยวชมฝูงลิงและชมถ้ำอยู่เสมอ เขาปฐวีนี้พบเครื่องมือหินและโครงกระดูกมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์

การเดินทาง จากอำเภอเมืองอุทัยธานีไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๐๑๓ เข้าสู่อำเภอทัพทัน จากอำเภอทัพทันมีเส้นทางไปยังเขาปฐวีอีกเป็นระยะทางทั้งสิ้นประมาณ ๑๘ กิโลเมตร

ตลาดนัดวัว-ควาย หนองหญ้าปล้อง อยู่ที่บ้านหนองหญ้าปล้อง ใกล้กับโรงเรียนทัพทันอนุสรณ์ เดินทางจากอำเภอทัพทันไปตามถนนสายทัพทัน-สว่างอารมณ์ (ทางหลวงหมายเลข ๓๐๑๓) ตลาดจะอยู่ด้านขวามือ ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร จะพบตลาดนัดโค กระบือซึ่งเป็นตลาดที่มีบริเวณพื้นที่ซื้อขายกว้างใหญ่ ในแต่ละครั้งจะมีวัวควายถูกนำมาขายนับพันตัว ตลาดนัดจะมีบางวันและมีวัวควายสับเปลี่ยนกันมาขายในบางวัน ยังมีข้าวของเครื่องใช้เกี่ยวกับวัวควายมาขายด้วย ตลาดจะวายในช่วงเย็น

อำเภอสว่างอารมณ์

เมืองโบราณบึงคอกช้าง อยู่ที่ตำบลไผ่เขียว ใช้เส้นทางสว่างอารมณ์-ลาดยาว (ทางหลวงหมายเลข ๓๐๑๓) ก่อนสุดเขตจังหวัดอุทัยธานี มีทางแยกไปบึงคอกช้าง อีกประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ค่อนข้างห่างไกลชุมชน เป็นเมืองโบราณที่มีคูเมืองและกำแพงดินล้อมรอบ ค้นพบซากโบราณ เครื่องปั้นดินเผา หินบดยา เครื่องมือเหล็ก ลูกปัดสีเหลือง นอกจากนี้ยังขุดพบศิลาจารึกอักษรขอมโบราณ ๓ หลัก ปัจจุบันมีสภาพเป็นสวนป่าปลูกมีต้นไม้ขนาดใหญ่ปกคลุมอยู่ทั่วไป ส่วนบริเวณคูเมืองตื้นเขิน

โบราณวัตถุที่ถูกค้นพบได้นำไปเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งตั้งอยู่ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ของจังหวัดอุทัยธานี ใกล้กับศาลากลางจังหวัด

อำเภอลานสัก

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง เริ่มเป็นที่รู้จักเพราะได้รับการจดทะเบียนเป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก (UNESCO) ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกของยูเนสโก ระหว่างวันที่ ๙-๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๔ ณ เมืองคาร์เทจ ประเทศตูนีเซีย

ห้วยขาแข้งมีพื้นที่ครอบคลุม ๖ อำเภอ ๓ จังหวัดคือ อำเภอบ้านไร่ อำเภอลานสัก อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี อำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี และอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก มีพื้นที่ ๓,๖๐๙,๓๗๕ ไร่ หรือ ๕,๗๗๕ ตารางกิโลเมตร โดยมีการรวมพื้นที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรเข้ามาด้วยทำให้เป็นผืนป่าอนุรักษ์ต่อเนื่องที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ลักษณะอากาศที่ห้วยขาแข้งหากเป็นฤดูร้อนจะร้อนมาก ฤดูฝนมีฝนตกหนักตลอดทั้งวัน และมีฤดูหนาวสั้นมาก

ห้วยขาแข้งได้เป็นมรดกโลกเพราะสภาพป่าของที่นี่มีความหลากหลายทางธรรมชาติประกอบด้วยป่าถึง ๕ ใน ๗ ชนิด ที่พบในเขตร้อนชื้น ได้แก่ ป่าดิบแล้ง ป่าดิบเขา ทุ่งหญ้า ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ก่อให้เกิดความ

หลากหลายของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ต่างๆบางชนิดเป็นสัตว์ที่หายากใกล้จะสูญพันธุ์ เช่นควายป่า เลียงผา เสือดาว หมาใน ไก่ป่า นกยูงไทย และยังมีแมลงป่าพันธุ์ต่างๆอีกมากมาย

ปกติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไม่ใช่สถานที่เปิดให้ประชาชนเข้าชมได้ทั่วไป เพราะพื้นที่นี้จัดเป็นเขตอนุรักษ์และมีความอ่อนไหวสูง ฉะนั้นการมีคนจำนวนมากเข้าไปอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านความไม่สมดุลของระบบนิเวศได้ แต่อย่างไรก็ดีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งซึ่งได้กลายเป็นมรดกโลกและเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป จึงเปิดจุดผ่อนปรนทั้งหมด ๓ จุด ให้ประชาชนทั่วไปเข้าไปศึกษาธรรมชาติได้แบบไม่ค้างคืน **การเข้าไปในเขตฯควรปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด** ได้แก่ ๑.บริเวณสำนักงานเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ๒.บริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าไซเบอร์ (ดูรายละเอียดที่น้ำตกไซเบอร์) ๓. บริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าห้วยแม่ดี (อยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ เส้นทาง ๓๐๑๑ ไปทางห้วยแม่ดี-บ้านใหม่คลองอังวะ กรมป่าไม้จัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติไว้ด้วย)

ในบริเวณที่ทำการเขตฯ มีรูปปั้นคุณสืบ *นาคะเสถียร* หันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ เพื่อดูความเป็นไปของผืนป่าตะวันตก มีบันได ๘ ขั้น ที่สื่อความหมายว่าคุณสืบดำรงตำแหน่งหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์ฯ อยู่ ๘ เดือน และลวดลายบนบันไดบ่งบอกถึงอุปสรรคในการทำงานที่นี่

อาคารอนุสรณ์สถานสืบ นาคะเสถียร ซึ่งใช้เป็นอาคารเอนกประสงค์ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับคุณสืบไว้ด้วย *"ผมคิดว่า ชีวิตผมได้ทำดีที่สุดแล้ว ผมคิดว่า ผมได้ช่วยเหลือสังคมดีแล้ว ผมคิดว่าได้ทำตามกำลังของผมดีแล้วและผมพอใจ ผมภูมิใจในสิ่งที่ผมทำ"* เป็นคำกล่าวของคุณสืบ นาคะเสถียร ผู้เป็นกำลังสำคัญผลักดันให้ป่าห้วยขาแข้งได้กลายเป็นมรดกโลก

บ้านพักคุณสืบ ซึ่งภายในบ้านพักยังคงสภาพไว้เหมือนครั้งที่คุณสืบยังมีชีวิตอยู่ ในห้องนอนที่คุณสืบจบชีวิตลงมีโต๊ะทำงานซึ่งจะมีรูปภาพต่างๆวางอยู่ เช่น รูปลูกสาว รูปคนงาน รูปป่าไม้ ด้านข้างโต๊ะมีรองเท้าวางอยู่สองสามคู่

และที่เราควรจะระลึกถึง คือ อนุสรณ์คนงานลาดตระเวน ที่ถูกยิงเสียชีวิตขณะปฏิบัติหน้าที่ อยู่บริเวณหน้าบ้านพักรับรอง หากมีโอกาสแวะมาที่ห้วยขาแข้งและได้มาเยี่ยมที่บ้านพักคุณสืบ หรือ ที่อาคารอนุสรณ์ฯ อนุสรณ์คนงานลาดตระเวน อาจจะได้อะไรกลับไปมากกว่าจิตสำนึกด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว

เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหินแดง มีความยาวประมาณ ๖ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินประมาณ ๔ ชั่วโมง มีจุดสื่อความหมายธรรมชาติทั้งหมด ๑๘ จุด สภาพป่าเป็นป่าผลัดใบ ประกอบด้วยป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้ง มีจุดชมวิวโป่งเทียน ในช่วงหลังเดือนธันวาคมจะมีนกหลายชนิด นกที่พบมาก เช่น นกแขกเต้า และนกโพระดก เส้นทางนี้ปกติเดินเองได้โดยขอคู่มือที่สำนักงานเขตฯ แต่หากต้องการคนนำทางต้องติดต่อล่วงหน้าที่หน่วยป้องกันไฟป่าห้วยขาแข้ง โทร. (๐๕๖)๕๑๓๕๒๗ เส้นทางศึกษาธรรมชาตินี้จะปิดในช่วงเดือนเมษายน

การเดินทาง จากอุทัยธานีไปเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งไปได้ ๒ เส้นทาง คือ

๑. *เข้าทางที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง* อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๙๐ กิโลเมตร ตามเส้นทางสายอุทัยธานี-หนองฉาง-ลานสัก ทางหลวงหมายเลข ๓๔๓๘ ถึงหลักกิโลเมตรที่ ๕๓-๕๔ เลี้ยวซ้ายเข้าไปประมาณ ๑๕ กิโลเมตร จะถึงที่ทำการเขตด่านตรวจเขาหินแดง ซึ่งตั้งอยู่ริมห้วยทับเสลา จากที่ทำการเขตฯ สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ต่อไปยังหน่วยพิทักษ์ป่ากะปุกกะเปียง ระยะทาง ๑๔ กิโลเมตร และ สถานีวิจัยเขานางรำ ระยะทาง ๑๗ กิโลเมตร

๒. *เข้าทางหน่วยพิทักษ์ป่าเขาบันได* อยู่ทางทิศใต้ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งห่างจากตัวจังหวัดอุทัยธานีประมาณ ๑๑๐ กิโลเมตร ใช้เส้นทางสายอุทัยธานี-หนองฉาง-บ้านไร่ ระยะทางประมาณ ๘๐ กิโลเมตร แล้วแยกเข้าทางลูกรังผ่านบ้านใหม่คลองอังวะอีกประมาณ ๓๐ กิโลเมตรถึงด่านตรวจคลองระยาง ไปยังหน่วยพิทักษ์ป่าห้วยแม่ดี และหน่วยพิทักษ์ป่าเขาบันได สามารถเดินป่าขึ้นล่องได้ทั้งด้านเหนือและใต้ของลำห้วยขาแข้ง

หากเดินทางในฤดูฝนรถจะเข้าไม่ได้เพราะธารน้ำจะสูงขึ้นท่วมถนน

ดินแดง

สถานที่พักแรม การเข้าพักแรมต้องไปติดต่อด้วยตนเองอย่างน้อย ๒๐ วันล่วงหน้าที่ฝ่ายจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ สอบถามรายละเอียด โทร. (๐๒) ๕๖๑-๔๒๙๒-๓ หรือทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ตู้ ปณ. ๔ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ๖๑๑๖๐ จุดที่ได้รับอนุญาตให้พักแรมได้มีอยู่ ๓ จุด จุดแรก คือ บริเวณสำนักงานเขตฯ มีบ้านพักขนาดพักได้ ๑๐-๓๐ คน จำนวน ๓ หลัง และอาคารฝึกอบรมขนาดจุ ๘๐ คน จุดที่สอง หน่วยพิทักษ์ป่าไซเบอร์ จุดที่สาม คือ หน่วยพิทักษ์ป่าห้วยแม่ดี

เขาพระยาพายเรือ อยู่ในเขตตำบลลานสัก ห่างจากอำเภอเมือง ๕๙ กิโลเมตร ตามทางสู่อำเภอลานสักตรงหลักกิโลเมตรที่ ๒๙-๓๐ แยกขวาเข้าที่ว่าการอำเภอลานสัก และเข้าทางลูกรังไปอีก ๔ กิโลเมตร ถึงเชิงเขาแล้วเดินขึ้นสู่ปากถ้ำอีกประมาณ ๑๕๐ เมตร เป็นเขาลูกเล็กสูง ๒๕๗ เมตร เมื่อมองจากระยะไกลจะแลดูคล้ายเรือสำเภาลำหนึ่ง บนยอดเขามีจุดชมทิวทัศน์ ภายในประกอบด้วยถ้ำเล็กๆ เชื่อมต่อกัน ได้แก่ ถ้ำแก้ว ถ้ำสีชมพู ถ้ำท้องพระโรง ถ้ำอ่างน้ำมนต์ และถ้ำพุทธสถาน ภายในถ้ำซับซ้อนมากจึงต้องมีป้ายบอกทาง และมีไฟฟ้าเพื่อความสะดวกในการเที่ยวชมความงามของหินงอกหินย้อย ตอนบนของถ้ำมี พระนอนขนาดใหญ่ ส่วนทางเข้าถ้ำต่างๆ นั้นอยู่ทางด้านซ้ายมือ มีทางเข้าทางเดียว ซึ่งเป็นทางลึกถึงข้างล่าง และมีบันไดลงไปได้ถึงก้นถ้ำ

เขาผาแรด ตั้งอยู่ที่ตำบลลานสัก อยู่หลังที่ว่าการอำเภอลานสัก ประมาณ ๗.๕ กิโลเมตร เขาผาแรดนี้อยู่ห่างจากเขาพระยาพายเรือประมาณ ๘ กิโลเมตร เป็นเขาลูกเล็กๆ มีความสูงประมาณ ๓๗๖ เมตร ภายในเขาลูกนี้เป็นที่ตั้งของถ้ำซึ่งมีหินงอกหินย้อย พร้อมทั้งเป็นที่อยู่อาศัยของค้างคาว และมีสำนักสงฆ์อยู่ใกล้เชิงเขา

เขาปลาร้า เป็นเขาที่แบ่งเขตหมู่บ้านห้วยโศก อำเภอลานสัก กับตำบลเขาบางแกรก อำเภอหนองฉาง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๔๐ กิโลเมตร ไปตามทางสายหนองฉาง-ลานสักประมาณ ๒๑.๕ กิโลเมตร แล้วแยกไปตามทางคอนกรีตประมาณ ๗.๕ กิโลเมตร หรือหากมาโดยรถโดยสารสามารถนั่งรถสายอุทัยธานี-ลานสัก และต่อรถจากลานสักมาที่แยกห้วยโศก จากนั้นต่อรถจักรยานยนตร์รับจ้างเข้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาปลาร้า

เขาสูงประมาณ ๕๙๘ เมตรเป็นเขาขนาดใหญ่ มีลักษณะสูงชันมาก สภาพป่าค่อนข้างสมบูรณ์ต้องเดินเท้าและปีนเขา ระยะทาง ๙๐๐ เมตร ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง จึงจะถึงยอดเขาและแลเห็นภูมิประเทศที่สวยงาม ข้างบนเป็นที่ราบขนาดใหญ่และมีสภาพเป็นป่ามีไม้ใหญ่ เช่น ไม้มะค่า

หน้าผาด้านตะวันตกที่ระดับความสูง ๓๒๐ เมตร พบภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์อายุประมาณ ๓,๐๐๐ ปี เป็นลายเส้นสีดำและสีแดง เส้นสีดำค่อนข้างจางไปแล้ว ส่วนสีแดงยังเห็นได้อยู่ เขียนไว้ตลอดแนวยาวประมาณ ๙ เมตร เขียนด้วยสีแดงมีกลุ่มภาพมนุษย์หลายแบบหลายลักษณะและกลุ่มภาพสัตว์ ภาพมีทั้งหมดประมาณ ๔๐ ภาพ แสดงให้เห็นถึงสภาพชีวิตสังคมของคนยุคโบราณซึ่งเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดอุทัยธานี

นักโบราณคดีได้แบ่งกลุ่มภาพเขียนบนเขาปลาร้าไว้สี่กลุ่ม คือ *กลุ่มที่หนึ่ง* กลุ่มภาพที่มีคนท่ามกลางสัตว์เลี้ยง(คาดว่าเป็นสุนัข) *กลุ่มที่สอง* กลุ่มภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับวัว การไปจับวัวป่า นำกลับมาเลี้ยง *กลุ่มที่สาม* กลุ่มภาพที่แสดงถึงการประกอบพิธีกรรม คนที่อยู่ในภาพมีเครื่องประดับซึ่งต่างจากคนทั่วไปและสัตว์ที่อยู่ในภาพมีลักษณะคล้ายลิงอยู่ด้วย *กลุ่มที่สี่* กลุ่มภาพเบ็ดเตล็ดซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาพสัตว์ ภาพเขียนสีที่นี่ถือได้ว่ามีความประณีตและเน้นเหมือนจริงกว่าแหล่งอื่น

คำแนะนำสำหรับเดินขึ้นเขาปลาร้า เตรียมน้ำดื่มให้พร้อม และใส่รองเท้าผ้าใบที่กระชับเพราะทางเดินเป็นหินก้อนเล็กและลื่นตลอด พกสัมภาระเท่าที่จำเป็น

ถ้ำหุบป่าตาด เข้าทางเดียวกับกับเขาปลาร้า อยู่ก่อนถึงเขาปลาร้า ประมาณ ๑ กิโลเมตร ถ้ำนี้ถูกค้นพบโดยพระครูสันติธรรมโกศล (หลวงพ่อทองหยด) เจ้าอาวาสวัดถ้ำทอง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ พระครูได้ปีนลงไปในหุบเขานี้ จึงพบว่ามีต้นตาดเต็มไปหมด(ต้นตาดเป็นไม้ดึกดำบรรพ์ตระกูลเดียวกับปาล์ม) จึงเจาะถ้ำเพื่อเป็นทางเข้าในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ต่อมากรมป่าไม้ได้ประกาศเป็นพื้นที่อนุรักษ์ เพราะที่นี่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่แปลกและมีพันธุ์ไม้หายาก

ถ้ำที่เป็นทางเดินเข้าหุบป่าตาดนั้นมืดสนิท แต่เดินไม่นานจะถึงบริเวณปล่องขนาดใหญ่ที่แสงส่องลงมาได้และจะพบป่าตาด ให้ความรู้สึกเหมือนว่าได้มาอยู่ในโลกยุคดึกดำบรรพ์ นอกจากต้นตาดแล้วที่นี่ยังพบไม้หายากพันธุ์อื่นๆเช่น เต่าร้าง เปล้า คัดค้าวเล็ก เป็นต้น ในบริเวณหุบเขานี้มีลักษณะคล้ายป่าดงดิบและยังมีความชุ่มชื้นสูง แสงจะส่องถึงพื้นได้เฉพาะตอนเที่ยงวันเพราะมีเขาหินปูนสูงชันล้อมรอบ มีความร่มรื่นเหมาะแก่การเดินชมธรรมชาติ

การเตรียมตัวไปหุบป่าตาด ควรพกไฟฉายและยาทากันยุงไปด้วย

ถ้ำเขาฆ้องชัย เป็นเทือกเขาอยู่ในตำบลลานสัก มีความสูงประมาณ ๓๕๓ เมตร ทางด้านหน้าของเขาฆ้องชัยเป็นถ้ำตื้นกว้างเหมือนอุโมงค์ใหญ่ เข้าใจว่าเดิมมีมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์อาศัยอยู่เพราะพบเครื่องมือหิน และเศษภาชนะดินเผา ภายในบริเวณถ้ำแห่งนี้มีฝูงค้างคาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในช่วงเวลาเย็นจะแลเห็นฝูงค้างคาวบินออกมาหากินนานนับชั่วโมง และถ้าสามารถปีนหน้าผาสูงไปได้จะพบถ้ำอยู่ทางด้านบน มีถ้ำธงชัย ถ้ำมหาสมบัติ ถ้ำเป็ด และถ้ำลม ใกล้กันเป็นที่ตั้งของเขาอีกลูกหนึ่งซึ่งมีถ้ำสวยงาม บริเวณตรงกลางเป็นที่ดินในหุบเขามีเนื้อที่กว้างขวางมากซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดและโรงเรียนลานสักวิทยา ถ้าเดินทางจากอำเภอหนองฉางสู่อำเภอลานสัก ถ้ำเขาฆ้องชัยนี้จะอยู่ก่อนถึงอำเภอลานสักประมาณ ๕ กิโลเมตร จะมีทางแยกซ้ายมือเข้าโรงเรียนลานสักวิทยาไปประมาณ ๒๐๐ เมตร ก็จะถึงบริเวณถ้ำเขาฆ้องชัย

สวนป่าห้วยระบำ ตั้งอยู่ที่ตำบลระบำ ห่างจากตัวจังหวัด ๗๘ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ๑๑,๗๔๐ ไร่ เป็นสวนป่าปลูกของ บริษัท ไม้อัดไทย ปลูกไม้สัก และไม้ยูคา สนประดิพัทธ์ ผู้สนใจสามารถเข้าไปชมแปลงป่าที่ปลูกใหม่ได้ หากต้องการพักค้างคืน มีเรือนพักรับรอง (รองรับได้ประมาณ ๓๐ คน) แต่ต้องเตรียมเสบียงไปเอง หน้าแล้งมีน้ำน้อย หน้าฝนทางค่อนข้างลำบากไม่แนะนำให้นำรถยนต์นั่งเข้าไป รายละเอียดติดต่อ บริษัท ไม้อัดไทย โทร. (๐๕๖) ๕๑๑๐๙๔ หรือ สำนักงานป่าไม้จังหวัด โทร.(๐๕๖)๓๑๑๐๐๙ *การเดินทาง* ไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๔๓๘ ประมาณ หลักกิโลเมตรที่ ๔๖ เลี้ยวซ้ายเข้าไปประมาณ ๑๖ กิโลเมตร

เขื่อนทับเสลา ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลระบำ จากอำเภอลานสัก ไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๔๓๘ เป็นระยะทางประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ตรงหลักกิโลเมตรที่ ๔๗ จะถึงทางแยกเข้าเขื่อนทับเสลา เข้าไปประมาณ ๒ กิโลเมตร ก็จะถึงจุดชมวิว หากมาจากตัวเมืองทางเข้าจะอยู่ทางด้านซ้ายมือ

เขื่อนทับเสลาเป็นเขื่อนชลประทานขนาดใหญ่ กั้นลำห้วยทับเสลา ทำให้เกิดอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อน ซึ่งมีทัศนียภาพสวยงาม มีภูเขาสลับซับซ้อนเป็นฉากหลัง บริเวณตอนใต้ของเขื่อนมีสภาพเป็นป่าเต็งรังและสวนป่าปลูก คนในท้องถิ่นนิยมมาพักผ่อนวันหยุดสุดสัปดาห์ มีร้านค้าสวัสดิการขายอาหารอยู่ ๓-๔ ร้าน

อำเภอห้วยคต

น้ำตกไซเบอร์ หรือน้ำตกหินลาด อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยพิทักษ์ป่าไซเบอร์ เป็นน้ำตกที่อยู่ใกล้หมู่บ้านไซเบอร์ (บ้านซับแม่บือ) ตำบลคอกควาย อำเภอห้วยคต อยู่ห่างจากจังหวัด ๘๖ กิโลเมตร น้ำตกนี้เกิดจากลำห้วยล่อยจ้อยที่ไหลมาจากภูเขาสูงของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ทำให้เกิดน้ำตกขึ้นเป็นระยะๆ หลายชั้น น้ำตกส่วนที่อยู่ตอนบนเรียกว่าน้ำตกล่อยจ้อย บางแห่งตกจากที่สูงปะทะกับก้อนหินใหญ่ เรียกว่า น้ำตกหินลาด ข้างล่างเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่รับน้ำตกที่ตกลงมาไม่ขาดสาย บางแห่งไหลซอกซอนไปตามเกาะแก่งหินลงสู่เบื้องล่าง เป็นทางยาวสูงต่ำหลายชั้นสวยงามมาก จะมีน้ำมากช่วงเดือนกันยายน-ต้นเดือนพฤศจิกายน ลำห้วยล่อยจ้อยจะไหลไปรวมกับห้วยทับเสลา บริเวณโดยรอบเป็นป่าหวายและมีต้นไม้ร่มครึ้ม และในช่วงเดือนพฤศจิกายนจะเป็นช่วงใบไม้เปลี่ยนสีด้วย

ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก มีบ้านรับรอง ๑ หลัง รองรับได้ ๒๐-๓๐ คน ไม่มีบริการด้านอาหารผู้มาพักต้องเตรียมเสบียงมาเอง และต้องมีหนังสือจากฝ่ายจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่ากรมป่าไม้ สอบถามรายละเอียด โทร.๕๖๑-๔๒๙๒-๓ เพราะอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง

การเดินทาง จากทางหลวงหมายเลข ๓๒๘๒ หลักกิโลเมตรที่ ๓๐ เลี้ยวเข้าทางลำลองประมาณ ๗ กิโลเมตร เดินเท้าต่ออีก ๙๐๐ เมตร สภาพทางเข้า

เป็นทางลูกรังและมีหินคมตลอดเส้นทาง รวมทั้งต้องผ่านธารน้ำหลายจุด หน้าฝนรถเข้าไม่ได้เลย (สิงหาคม-ตุลาคม) ต้องใช้รถกระบะที่มีกำลังขับเคลื่อนดีหรือรถขับเคลื่อนสี่ล้อ หากเดินทางโดยรถประจำทางจากตลาดบ้านไร่นั่งสายบ้านไร่-คลองแห้งและมาลงที่บ้านทองหลางหลักกิโลเมตรที่ ๑๙ ซึ่งสามารถหาเช่าสองแถวได้ที่นี่ ราคาประมาณ ๕๐๐ บาทต่อวัน

น้ำพุร้อนบ้านสมอทอง ตั้งอยู่ที่บ้านสมอทอง ตำบลคอกควาย อยู่ในโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยขุนแก้ว เดิมเป็นน้ำพุร้อนธรรมชาติขนาดเล็กที่ผุดขึ้นมาผิวดินเป็นน้ำใสและมีกลิ่นกำมะถันฉุนมีความร้อนขนาดต้มไข่สุกภายใน ๕ นาที ไหลผ่านช่องเขาไปรวมกับน้ำในลำห้วยคอกควาย ปัจจุบันได้รับการปรับปรุงให้เป็นบ่อน้ำพุร้อน และเป็นจุดชมทิวทัศน์ และเป็นจุดชมพระอาทิตย์ตกได้สวยงาม

การเดินทาง สามารถเดินทางจากอำเภอหนองฉางสู่อำเภอบ้านไร่ไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒๘๒ (บ้านไร่-ลานสัก) ประมาณ ๓๓ กิโลเมตร สังเกตเห็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่อยู่ทางขวามือตรงกลางหุบเขาพอดี เมื่อผ่านสะพานข้ามคลองไปได้สองสะพานจะมีทางแยกตรงทางโค้งเข้าสู่โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยขุนแก้วไป ๒ กิโลเมตร จะถึงบริเวณน้ำพุร้อนบ้านสมอทอง

อำเภอบ้านไร่

เขาถ้ำตะพาบ เป็นเขาลูกเล็กอยู่ในพื้นที่ตำบลวังหิน ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๕๖ กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข ๓๓๓ (อุทัยธานี-บ้านไร่) มีทางแยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒๑๓ ที่จะไปอำเภอวัดสิงห์ ๑๑ กิโลเมตรจะถึงเขาถ้ำตะพาบ

ถ้ำเขาตะพาบอยู่สูงจากระดับพื้นประมาณ ๑๐ เมตร ในบริเวณเดียวกันมีถ้ำอีกหลายแห่ง ทางด้านหน้าของถ้ำได้สร้างพระพุทธรูปและจัดเป็นเขตสังฆาวาส ส่วนถ้ำที่อยู่ด้านหลังเลี้ยวขวามือเป็นถ้ำท้องพระโรง ถ้ำแก้ว ถ้ำปราสาท และถ้ำเรือ เป็นต้น หากเลี้ยวซ้ายจะพบทางออกด้านหลังซึ่งเป็นทางไปสู่ถ้ำลึกที่มีบันไดลงไปถึงก้นถ้ำ ตรงอุโมงค์หลังถ้ำมีหินรูปร่างคล้ายตะพาบ และเคยพบเครื่องมือหินสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ถ้ำทุกแห่งจะมีไฟฟ้าส่องทางเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าชม

วัดเขาวงพรหมจรรย์ ตั้งอยู่ตำบลวังหิน เข้าทางเดียวกับวัดถ้ำเขาตะพาบแต่อยู่เลยมาประมาณ ๗ กิโลเมตร และแยกเข้าซ้ายไปอีก ๑ กิโลเมตร เป็นวัดที่ตั้งอยู่ในหุบเขา ๒ ลูก คือเขาวงและเขาพรหมจรรย์ มีถ้ำที่น่าสนใจอยู่หลายถ้ำ เช่น *ถ้ำแจ้ง* มีแสงส่องถึง *ถ้ำงูเหลือม* มีงูเหลือมอาศัยอยู่หลายตัว *ถ้ำน้ำ* มีน้ำขังตลอด ช่วงแล้งน้ำถึงเข่าช่วงฝนน้ำถึงอก ส่วน *ถ้ำเพชรถ้ำพลอย* มีหินงอกหินย้อย เวลาสะท้อนแสงเป็นประกายแวววาวคล้ายเพชรพลอย การเข้าชมถ้ำแก้วและถ้ำเพชรต้องมีคนนำทาง ด้านขวามือมีชะง่อนหินสูงตั้งมณฑปขนาดเล็ก และไหล่เขาสร้างอุโบสถสวยงาม

วัดถ้ำเขาวง เป็นเขาขนาดใหญ่อยู่ในตำบลบ้านไร่ อยู่ห่างจากอำเภอ ๑๒ กิโลเมตร ไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๐๑๑ จะผ่านทางโค้งศาลเจ้าพ่อเขารักแล้วมาตัดกับสามแยกให้เลี้ยวขวาไปประมาณ ๖ กิโลเมตร จะมีทางแยกเลี้ยวซ้ายเข้าสู่เขาวง ประมาณ ๘ กิโลเมตร จะถึงทางแยก เข้าไปประมาณ ๓๐๐ เมตร เป็นทางลูกรัง ซึ่งขึ้นสูงชันและลาดทีละน้อย เส้นทางอ้อมโค้งเป็นหน้าผาต้องไต่ไปตามซอกเขา

ตัววัดเป็นอาคาร ๔ ชั้น มีลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นแบบไทย ใต้ถุนเป็นลานเอนกประสงค์รวมทั้งร้านขายของ ชั้นที่ ๒ เป็นวิหาร ชั้นที่ ๓ เป็นกุฏิ ส่วนโบสถ์จะอยู่ชั้นที่ ๔ สร้างด้วยไม้สัก และไม้มะค่า รวมทั้งไม้เก่าจากเรือนไทยแถวอยุธยา อ่างทอง หลังคานำมาจากลำพูน ช่างที่เข้าตัวเรือน รวมทั้งทำส่วนตัวเหงา ป้านลม และจั่ว มาจากอยุธยา

การจัดภูมิทัศน์ในวัดถือว่าสวยงาม ฉากหลังเป็นเขาหินปูนสูงตระหง่าน ด้านหน้ามีบ่อน้ำและสวนที่ตกแต่งด้วยหิน ไม้ดัด และไม้ประดับ มูลค่าในการก่อสร้างประมาณ ๓๐ ล้านบาท ระหว่างทางเดินที่จะขึ้นไปชมถ้ำ จะผ่านน้ำตกเทียมที่ดูเข้ากับบรรยากาศ

ที่เขาด้านหลังจะมีถ้ำอยู่ ๗-๘ ถ้ำ บางถ้ำเป็นที่นั่งวิปัสสนาสำหรับพระภิกษุ บางถ้ำเป็นถ้ำค้างคาว บางถ้ำมีหินงอกหินย้อยให้ชม บนเขามีที่ราบกว้าง มีต้นไม้หลายชนิด เช่น ไม้ยาง ไม้มะค่า ไม้เสลา เป็นต้น มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่บ้าง ยังมีหมูป่าลงมาในบางครั้ง

วนอุทยานถ้ำเขาวง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดอุทัยธานี เป็นส่วนหนึ่งของผืนป่าตะวันตกติดกับอุทยานแห่งชาติพุเตยจังหวัดสุพรรณบุรี สภาพโดยทั่วไปเป็นภูเขาหินปูนสูงชันสลับซับซ้อน มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่ไหลผ่านอำเภอบ้านไร่จังหวัดอุทัยธานี

มีจุดที่น่าสนใจหลายจุด ได้แก่

ถ้ำพุหวาย เป็นถ้ำขนาดใหญ่ ภายในถ้ำกว้างขวาง มีหินงอกหินย้อย เช่น รูปเจดีย์ อ่างน้ำ ทางเข้าถ้ำอยู่บนไหล่เขาต้องเดินขึ้นไป อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีโพรงทะลุถึงด้านตรงข้ามของภูเขา มีค้างคาวอาศัยอยู่ ๙ ชนิด ติดต่อคนนำทางได้บริเวณปากถ้ำ ใช้เวลาเดินประมาณ ๑ ชั่วโมง ทางด้านหลังของถ้ำพุหวาย คือ *ถ้ำเทพมาลีหรือถ้ำพญานาค* เป็นถ้ำขนาดเล็กค่อนข้างลึกมีความสวยงามตามธรรมชาติของหินงอกหินย้อย *ยอดเขาพุหวาย* สูง ๗๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล สามารถมองเห็นทัศนียภาพที่กว้างไกลอย่างสวยงาม บนสันเขามีสภาพเป็นป่าเต็งรังที่ค่อนข้างสมบูรณ์

การเดินทาง จากทางหลวงหมายเลข ๓๐๑๑ แยกเข้าทางเดียวกับสวนห้วยป่าปก และวัดถ้ำเขาวง แต่ทางเข้าวนอุทยานจะอยู่เลยจากแยกเข้าวัดถ้ำเขาวงไปประมาณ ๓-๔ กิโลเมตร

ศูนย์แสดงและสาธิตการทอผ้าพื้นเมือง(กลุ่มทอผ้าไพจิตต์) ตั้งอยู่หลังวัดบ้านไร่ ติดกับโรงเรียนบ้านหน้าฝายบึงตาโพ เลี้ยวเข้าซอยข้างโรงเรียนไป ๗๐๐ เมตร เป็นกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ รวมทั้งรับสอนด้วย ลายที่ทอเป็นลายโบราณ เช่นลายหมาน้อย ลายขอหลวง ลายขอคำเดือน มีผลิตภัณฑ์จำหน่ายด้วย เช่น มีทั้งผ้าซิ่น ผ้าแต่ง ผ้าคลุมเตียง ผ้าคลุมโต๊ะ ผ้าตัดชุด หมอนขิด ในบริเวณยังมีพิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณอายุกว่าร้อยปี

น้ำตกผาร่มเย็น สามารถมองเห็นได้จากริมถนน เป็นสายน้ำสีขาวทิ้งตัวลงมาในป่าทึบอยู่เบื้องล่าง ชาวอุทัยว่าที่นี่เป็นน้ำตกที่สวยที่สุดในจังหวัด เพราะ สายน้ำที่ไหลลงมานั้นเป็นสายบางๆตกลงมาตรงๆคล้ายสายฝน โดยผ่านหน้าผาดินที่มีมอสสีเขียวเกาะอยู่เต็มไปหมดประกอบกับพื้นที่เป็นป่ารกครึ้ม ทำให้คนที่ได้ยืนชมมีความรู้สึกชุ่มฉ่ำเย็นตามไปด้วย ทางเดินเข้าสู่น้ำตกผาร่มเย็นใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที ปกติเดินเองได้ แต่หากต้องการคนนำทางติดต่อได้ที่ อบต.เจ้าวัด หรือสามารถติดต่อผ่านสวนห้วยป่าปก รีสอร์ท โทร. (๐๕๖) ๕๓๙๐๘๕

การเดินทาง ตัวน้ำตกอยู่ในตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ ห่างจากตัวอำเภอประมาณ ๑๔ กิโลเมตร จากสามแยกอำเภอบ้านไร่เลี้ยวไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๒๘๒ ประมาณ ๕๐๐ เมตร และเลี้ยวซ้ายเข้าทางลาดยางข้างปั๊มน้ำมันปตท. ตรงไปประมาณ ๑๔ กิโลเมตร

ศูนย์วัฒนธรรมชาวเขาบ้านอีมาด-อีทราย อยู่ภายใต้การดูแลของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดอุทัยธานี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ต.แก่นมะกรูด ถือว่าอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ชาวเขาที่อยู่ที่นี่เป็นชาวกะเหรี่ยง มีชีวิตที่สงบและเรียบง่าย และยังคงเคร่งครัดในประเพณีดั้งเดิม งานประเพณีที่น่าสนใจของที่นี่ เช่น งานไหว้เจดีย์ ซึ่งจะมีการรำวงรำดาบ และงานไหว้ต้นโพธิ์ ฯลฯ ญาติพี่น้องที่แยกย้ายจะกลับมารวมตัวกัน ประเพณีทั้งสองนี้จัดขึ้นในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี กำหนดวันจัดงานจะขึ้นอยู่กับความพร้อมของท้องถิ่น เช่นเก็บเกี่ยวผลผลิตในท้องถิ่นเรียบร้อยแล้ว *และที่สำคัญหมู่บ้านนี้มีข้อห้ามในการเล่นการพนัน และดื่มสุรา*

ผู้มาเยือนสามารถพักค้างคืนที่บ้านชาวกะเหรี่ยงที่หมู่บ้านเจ้าวัดยางแดง หรือบ้านพักในศูนย์วัฒนธรรมซึ่งในบริเวณมีพิพิธภัณฑ์ชาวเขาอยู่ด้วย ติดต่อ โทร. (๐๕๖) ๕๑๒๐๒๖ ในเวลาราชการ มีงานหัตถกรรม ผ้าทอพื้นเมือง เครื่องจักสานไม้ไผ่ และสินค้าเกษตรตามฤดูกาลมาจำหน่าย เช่น พริกแห้ง

การเดินทาง จากอำเภอบ้านไร่ไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๐๑๑ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร สุดถนนลาดยาง และไปต่อตามถนนลูกรังอัดอีก ๑ กิโลเมตร

ถ้ำเกร็ดดาว เลยจากศูนย์วัฒนธรรมบ้านอีมาด-อีทราย ไปไม่ถึง ๑ กิโลเมตร จะมีเส้นทางเดินเท้าต่อไปถ้ำเกร็ดดาวได้ จากปากถ้ำจะมีบันไดไม้ไผ่ทอดยาวลงไปในถ้ำ เป็นถ้ำที่มีขนาดใหญ่ ในถ้ำมีแท่งหินขนาดใหญ่ เมื่อถูกแสงจะเป็นประกาย เพดานถ้ำเต็มไปด้วยค้างคาว และชาวบ้านได้อาศัยขี้ค้างคาวไปทำเป็นปุ๋ยสำหรับใส่ไร่นา สิ่งที่ต้องเตรียมไปด้วยเวลาเที่ยวถ้ำ คือ ไฟฉาย

น้ำตกตาดดาว เลยจากปากทางเข้าถ้ำเกร็ดดาวไปเล็กน้อย ฟากตรงข้ามเป็นทางเข้าน้ำตกตาดดาว ไหลผ่านโขดหินลงมาเป็นชั้นๆ ๙ ชั้น บริเวณโดยรอบเป็นป่าสมบูรณ์

สวนพฤกษศาสตร์ เลยจากศูนย์วัฒนธรรมมาประมาณ ๕ กิโลเมตร จะถึงสวนพฤกษศาสตร์ มีสภาพเป็นเหมือนธรรมชาติ ไม่ได้มีการตกแต่งให้มีความสวยที่ต่างไปจากสภาพธรรมชาติ มีอากาศเย็นสบาย ใช้เวลาเดินสบายๆ ประมาณ ๑ ชั่วโมง ต้นไม้ที่อยู่ในสวนนี้เป็นไม้ท้องถิ่นพบในป่าบริเวณนี้ เป็นสวนที่มีความหลากหลายของพันธุ์พืช พืชหลายชนิดมีประโยชน์ เช่น *สะเดาป่า* นำผลและใบมาทำยาป้องกันแมลง *ต้นสบู่* นำผลแก่มาอาบน้ำ สระผม ซักเสื้อผ้า *ลางจืด* มีสรรพคุณแก้เมา บางอย่างก็มีพิษ เช่น ขนของต้น*ช้างร้อง* มีฤทธิ์ทำให้ให้คันหากโดนเข้าจะรู้สึกปวดแสบปวดร้อน *ยาน่อง* มียางที่เป็นพิษ พรานสมัยก่อนนำมาทาที่ปลายลูกดอกเพื่อใช้ล่าสัตว์ เป็นต้น

เทศกาลงานประเพณี

งานตักบาตรเทโว วัดสังกัสรัตนคีรี ถือเป็นประเพณีสำคัญในวันออกพรรษาของจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งจะจัดขึ้นในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ (ตุลาคม) ของทุกปี พระสงฆ์ทุกรูปที่จำพรรษาในเขตอำเภอเมืองอุทัยธานีประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ รูป จะออกรับบิณฑบาตโดยเดินลงบันไดจากยอดเขาสะแกกรังนำด้วยพระพุทธรูปปางเสด็จจากดาวดึงส์ลงมารับบิณฑบาตข้าวสารจากพุทธศาสนิกชนที่ลานวัด โดยสมมติมณฑปบนยอดเขาสะแกกรังเป็น "สิริมหามายากูฏาคาร" ที่พระพุทธเจ้าทรงเทศน์โปรดมารดา แล้วเสด็จกลับสู่โลกมนุษย์ลงบันได ๓๓๙ ขั้น ซึ่งถือเป็นบันไดแก้วสู่กัสนคร คือ บริเวณวัดสังกัสรัตนคีรี ในวันนั้นประชาชนจะแต่งกายสวยงามและมาร่วมทำบุญกันอย่างพร้อมเพรียง นับเป็นงานประเพณีที่มีชื่อเสียงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทุกปี

งานไหว้พระพุทธมงคลศักดิ์สิทธิ์ วัดสังกัสรัตนคีรี เป็นงานท้องถิ่นจัดขึ้นในวันขึ้น ๓-๘ ค่ำ เดือน ๔ ของทุกปี เป็นงานประเพณีไหว้พระคู่บ้านคู่เมืองอุทัยธานี ซึ่งเดิมนั้นเป็นงานนมัสการปิดทองพระพุทธบาทจำลองบนยอดเขาสะแกกรัง ในระยะหลังจึงจัดงานในคราวเดียวกันที่วัดนี้ในวันขึ้น ๕ ค่ำ เนื่องจากเป็นวันที่พุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่มาไหว้พระพุทธมงคลศักดิ์สิทธิ์และขึ้นยอดเขาเพื่อปิดทองพระพุทธบาทจำลองมากที่สุด และได้จัดให้มีการละเล่นสนุกสนานควบคู่กันไปทุกปี

งานประจำปีวัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง โดยจัดให้มีงานในวันขึ้น ๑๒ ค่ำ - วันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี เดิมเป็นงานนมัสการพระพุทธบาทจำลอง ต่อมาการจัดงานได้รับความนิยมมาก จึงได้จัดให้มีขึ้นเป็นประจำทุกปี

การละเล่นพื้นเมืองที่บ้านท่าโพ อำเภอหนองขาหย่าง จัดขึ้นในเทศกาลตรุษสงกรานต์ คือระหว่างวันที่ ๑๓-๑๔ เมษายน โดยชาวบ้านในหมู่บ้านท่าโพและหมู่บ้านพันสี จะมาร่วมกันจัดการละเล่นพื้นเมืองขึ้นที่วัดท่าโพ โดยจะเก็บดอกไม้แห่เข้าโบสถ์แล้วร้องเพลงพิษฐานในโบสถ์ เสร็จแล้วจะออกมาเล่นเพลงชักกะเย่อ เพลงโลม เพลงรำวงโบราณอย่างสนุกสนานแต่ละเพลงมีท่ารำประกอบเฉพาะ ผลัดกันเล่นมอญซ่อนผ้า เจี๊ยบๆ จ้อย ช่วงชัย เสือกินวัวและแม่ศรี ตามแต่จะแข่งขันกัน ซึ่งเป็นประเพณีของชาวไทยที่รักษาไว้และปฏิบัติกันมาหลายชั่วอายุคน การละเล่นต่างๆ ในหมู่บ้านแห่งนี้ส่วนใหญ่ยังคงเนื้อเพลงที่ร้องแบบของเดิมไว้

การละเล่นของชาวกะเหรี่ยง อำเภอบ้านไร่ ยังคงรักษาประเพณีเดิมไว้ มีเต้นรำเชอโฮเตตามจังหวะ การร้องเพลงกล่อมลูก เป็นต้น ประเพณีการแต่งงานและการหย่าร้าง การนับถือผี งานบุญเจ้าวัด และการทอผ้าพื้นเมือง เป็นต้น ปัจจุบันยังสามารถศึกษาได้จากหมู่บ้านกะเหรี่ยง ตำบลคอกควาย และตำบลแก่นมะกรูด

งานแห่เจ้าของชาวจีนในอุทัยธานี เป็นประเพณีของชาวจีนในอุทัยธานีที่จะจัดพิธีแห่เจ้าพ่อและเจ้าแม่ซึ่งประดิษฐานอยู่ตามศาลต่างๆ โดยกำหนดมีงานตามการครบปีของเจ้าแต่ละองค์ ซึ่งบางองค์ ๕ ปีแห่ครั้งหนึ่ง บางองค์ ๑๒ ปีแห่ครั้งหนึ่ง บางองค์ ๑๔ ปีแห่ครั้งหนึ่ง ไม่เหมือนกัน การแห่เจ้าพ่อปุงเถ่ากงเจ้าพ่อหลักเมืองอุทัยธานี จะมีขบวนสาวงามถือธงร่วมขบวนเป็นแถวยาวผ่านตลอดไปตามถนนรอบเมือง และจะมีสิงโตคณะต่างๆ ของชาวจีนในอุทัยธานี

ร่วมให้พรตามร้านค้าคนจีนในตลาด ซึ่งทุกร้านจะตั้งโต๊ะบูชาประดับด้วยงาช้างขนาดใหญ่สวยงาม ถ้าเป็นงานของเจ้าแม่ทับทิม "จุ้ยบ้วยเนี้ยว" จะมีพิธีเปลี่ยนเครื่องทรงเจ้าแม่เมื่อครบ ๑๒ ปี และเข้าทรงทำการลุยไฟด้วย

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

หน่อไม้รวกเขาสะแกกรัง เป็นหน่อไม้จากต้นไผ่รวกที่ขึ้นบนเขาสะแกกรัง มีรสชาติหวานกรอบบรรจุใส่ขวดเพื่อเป็นของฝาก สามารถเก็บไว้ได้นานนับปี หน่อไม้หน่อสั้นสำหรับรับประทานกับน้ำพริก และหน่อยาวสำหรับใช้ประกอบอาหาร

เห็ดโคนดอง เป็นเห็ดที่ขึ้นในป่าเขตอำเภอบ้านไร่และอำเภอทัพทัน มีเนื้อแน่นกรอบอร่อย แตกต่างจากเห็ดโคนที่อื่น และนิยมทำเป็นเห็ดโคนดองบรรจุขวด นำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด

ผ้าทอพื้นเมือง ผลิตกันมากในเขตหมู่บ้านโคกหม้อ อำเภอทัพทัน และหมู่บ้านลาวต่างๆ เช่น หมู่บ้านผาทั่ง หมู่บ้านสะนำ หมู่บ้านห้วยแห้ง หมู่บ้านทองหลาง ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอบ้านไร่ บ้านใหม่ ไทยอีสาน ที่อำเภอลานสัก

เครื่องจักสานท่ารากหวาย เป็นภาชนะที่สานด้วยไม้ไผ่บนเกาะเทโพ ทำเป็นกระเป๋าถือ ตะกร้า กระบุง กระจาด ทุกรูปแบบได้รับความนิยมมาก เพราะฝีมือประณีต นอกจากนี้ยังมีเครื่องจักสานทำจากผักตบชวา เช่น หมวก และกระเป๋า

ข้าวเกรียบปลา และข้าวกุ้งกรอบ ผลิตจากกุ้ง และปลากรายแท้ๆ รสอร่อย หวาน เค็ม ได้รสชาติของปลาและกุ้งจากธรรมชาติ

น้ำปลาปลาสร้อยท่าซุง เป็นน้ำปลาปลาสร้อยแท้ซึ่งทำจากปลาสร้อยที่อยู่ในแม่น้ำสะแกกรัง โดยเฉพาะเขตตำบลท่าซุง เป็นน้ำปลาที่สะอาด มีกลิ่นหอม แต่ยังผลิตได้จำนวนไม่มากนัก

ขนมกงหนองแก เป็นขนมหวานที่ผลิตจากหมู่บ้านหนองแกที่มีรสอร่อยหวานหอมตามตำรับเดิม ซึ่งมีชื่อเสียงดังคำกล่าวขานที่ว่า "น้ำยาน้ำทรงขนมกงหนองแก" และทำขึ้นจำหน่ายวันต่อวัน

ยาลมจีน เป็นยาลมจีนสูตรโบราณที่ผสมครบตามตำรา มีชื่อทั่วประเทศ ผู้ใหญ่ใช้ประจำครอบครัวเพราะได้ผลดี ตัวยาแรงมาก ขายเป็นขีดและบรรจุขวด ผลิตกันหลายยี่ห้อ

ผลไม้แช่น้ำผึ้ง เป็นผลไม้แห้งผสมน้ำผึ้งที่เก็บไว้ได้นาน และรับประทานอร่อย มีทั้งมะม่วง กระท้อน มะเฟือง มะขาม พุทรา มะยม ส่วนที่นิยมกันมากคือมะม่วงแช่น้ำผึ้ง และมะขามแช่อิ่ม

เมล็ดแตงโมอุทัยธานี มีทั้งเมล็ดแตงโมพันธุ์และเมล็ดที่คั่วปรุงรสใส่ถุง มีชนิดธรรมดาและชนิดใส่เนย

กระยาสารท เป็นขนมหวานที่ต่างจากท้องที่อื่น เพราะนำน้ำผึ้งมาเป็นส่วนผสม ทำให้รสหวานหอมและกรอบอร่อย

ส้มโอเกาะเทโพ เป็นส้มที่ปลูกบนเกาะเทโพ รสหวาน ส่งจำหน่ายที่ตลาดมโนรมย์จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก

ปลาลวก เป็นอาหารที่มีชื่อของอุทัยธานีสำหรับรับประทานกับข้าวต้ม ทำจำหน่ายที่ตลาดกลางคืนใช้ปลาช่อนสดลวกน้ำร้อนผสมเครื่องปรุงมีรสอร่อย

ปลาย่างอุทัยธานี เป็นปลาย่างที่ย่างอย่างถูกวิธี ที่นิยมคือปลาเนื้ออ่อน ปลากดย่างและรมควันอย่างโบราณ กลิ่นหอมน่ารับประทาน ราคาแพงกว่าที่อื่นเพราะทำอย่างดี หรือจะใช้วิธีซื้อปลามาแล้วจ้างให้ทางร้านย่างให้ก็ได้ ซึ่งนิยมย่างบนแพในแม่น้ำสะแกกรัง

ปลาแรดสะแกกรัง เป็นปลาเลี้ยงในแม่น้ำสะแกกรัง ตัวโตขนาด ๒ กิโลกรัม ใช้ทอดกรอบให้เหลืองกับกระเทียมพริกไทย รสอร่อยจิ้มน้ำปลามะนาว

ปลาเทโพและปลาสวาย ใช้สำหรับนึ่งใส่เครื่องปรุง หรือจะใช้แกงกับหน่อไม้ทำปลาเจ่า มันปลาจะช่วยเพิ่มรสอาหารให้อร่อย

ข้อแนะนำในการท่องเที่ยว

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวหรือข้อมูลสถานที่นั้นๆก่อนเช่นในด้านประวัติศาสตร์
- ศึกษาฤดูกาลของธรรมชาติเช่น ดอกไม้ นกอพยพ หรือช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทาง
- ช่วยรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น แหล่งท่องเที่ยวทาง

ธรรมชาติหรือแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

- ไม่ประพฤติปฏิบัติขัดต่อวิถีชีวิตและประเพณีนิยมของคนในท้องถิ่น
- ในระหว่างการเดินทางไม่ควรประมาทและต้องคำนึงถึงความปลอดภัย
- ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โดยเคร่งครัด

สิ่งอำนวยความสะดวกในจังหวัดอุทัยธานี

(ราคาห้องพักในเอกสารนี้เปลี่ยนแปลงได้โปรดสอบถามจากโรงแรมก่อนเข้าพัก)

สถานที่พัก *(รหัสทางไกล ๐๕๖)*

อำเภอเมือง

พิบูลย์สุข ๓๓๖ ถ.ศรีอุทัย โทร. ๕๑๑๐๔๘ จำนวน ๗๙ ห้อง ราคา ๑๙๐-๕๐๐ บาท

ห้วยขาแข้งเซษฐศิลป์ ๗๖/๒๓ ถ.เติบศิริ ต.อุทัยใหม่ โทร. ๕๒๔๘๓๓-๕ โทรสาร ๕๑๑๒๖๔ จำนวน ๑๒๐ ห้อง ราคา ๖๕๐-๒,๕๐๐ บาท

อมรสุข ๗๑/๗-๒๑ ถ.รักการดี (ตรงข้ามโรงพยาบาลอุทัยธานี) โทร. ๕๑๒๑๖๔, ๕๒๔๓๓๙ จำนวน ๔๐ ห้อง ราคา ๑๕๐-๓๕๐ บาท

๓๓๓ เฮ้าส์ ๑/๑๒ ถ.พหลโยธิน โทร. ๕๒๔๘๘๓ จำนวน ๒๖ ห้อง ราคา ๑๕๐-๒๐๐ บาท

อำเภอบ้านไร่

ปางนเรศวร์ รีสอร์ท ๑๑๓ หมู่ ๓ ต.บ้านไร่ กรุงเทพฯ โทร. ๕๖๑-๑๔๑๗, ๕๗๙-๑๒๙๕, (๐๑) ๙๒๕-๕๔๒๙ บ้านพัก ๓ หลัง (๑๔ ห้อง) ราคา ๖๐๐-๒,๕๐๐ บาท

สวนห้วยป่าปก รีสอร์ท ๑๔๙ หมู่ ๓ ต.บ้านไร่ โทร. ๕๓๙๐๘๕, (๐๑) ๙๔๙-๕๕๘๗, (๐๑) ๙๔๘-๑๓๙๗ บ้านพัก ๔๑ หลัง ห้องพัก ๗ ห้อง ราคา ๕๐๐-๓,๕๐๐ บาท

ห้วยขาแข้งคันทรีโฮม รีสอร์ท ๑๐๒ หมู่ ๘ ต.คอกควาย กรุงเทพฯ โทร. ๓๗๓-๖๓๕๑, ๓๗๓-๖๐๓๘ โทรสาร ๗๒๙-๕๒๔๗ จำนวน ๕๗ หลัง ราคา ๘๐๐-๔,๘๐๐ บาท

ร้านอาหาร *(รหัสทางไกล ๐๕๖)*

อำเภอเมือง

กังสดาล ๑๓๙ ต.อุทัยใหม่ ถ.ณรงค์วิถี โทร. ๕๑๔๕๓๓ เปิด ๑๐.๐๐-๒๓.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง)

เกษรอาหารอีสาน ๒๖/๑๗-๑๙ ถ.รักการดี โทร. ๕๑๒๒๔๕ เปิด ๑๑.๐๐-๒๐.๐๐ น.(อาหารอีสาน)

โกตี๋ข้าวมันไก่ ๙๕ ถ.ท่าช้าง โทร. ๕๑๒๐๑๓ เปิด ๐๖.๐๐-๑๕.๐๐ น. (ร้านเชลล์ชวนชิม: ข้าวมันไก่)

ครัวเป็ปซี่ ๑๑๓ ม.๒ ถ.มโนรมย์-หนองฉาง กม.๘ ต.ท่าซุง โทร. ๕๑๔๔๘๙ เปิด ๐๙.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง)

ครัวริมสวน ๑๐/๔ ถ.ศรีอุทัย โทร. ๕๑๒๐๒๕ เปิด ๑๐.๐๐-๒๔.๐๐ น.(อาหารไทยและคาราโอเกะ)

ครัวสะแกกรัง ๒๐/๑ ถ.สะแกกรังออก โทร. ๕๒๐๑๒๖ เปิด ๑๐.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง ปลาแม่น้ำ มีแพอาหาร)

ชมวิว ๑๗๓ ถ.รักการดี โทร. ๕๒๔๔๙๒ เปิด ๑๐.๐๐-๒๓.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง)

ตุ๋ยปลาแรด ๒๓๖/๑๒ ถ.ท่าช้าง บขส.เก่า โทร. ๕๑๒๓๗๕ เปิด ๘.๐๐-๒๐.๓๐ น. (อาหารตามสั่ง เน้นปลาแรด)

นกน้อย ๑๔๖/๒-๓ ถ.ศรีอุทัย โทร. ๕๑๑๙๕๒ เปิด ๘.๐๐-๒๐.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง)

พรทิพย์ ๒๙๑ ถ.วงศ์สาโรจน์ โทร. ๕๑๑๖๕๙ เปิด ๘.๐๐-๐๒.๐๐ น. (อาหารไทย จีน)

พรหมท่าซุง (ตรงข้ามวัดท่าซุง) ๗๒ หมู่ ๑ ถ.อุทัย-มโนรมย์ โทร. ๕๑๑๗๘๔, ๕๑๑๙๘๒ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารไทย อาหารพื้นบ้านภาคเหนือ ภาคใต้ ปลาแม่น้ำ)

มุมสบาย ๙๒/๑ ถ.เติบศิริ โทร. ๕๑๑๑๐๔ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๐๐ น.

(อาหารไทย จีน ฝรั่ง)

เรือนแพประมง ๒๕ ถ.ศรีอุทัย โทร. ๕๑๑๙๙๖ เปิด ๐๙.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง ปลาแม่น้ำ)

ลำใยไอศครีม ๖ ถ.มหาราช โทร. ๕๑๑๗๔๖ เปิด ๑๐.๓๐-๒๑.๐๐ น. (ไอศครีม)

เอสแอนด์ดับบลิว ตรงข้ามห้างสร้างวงษ์ ๑๖๐/๖๒ ถ.เติบศิริ โทร. ๕๒๔๘๐๘ เปิด ๐๙.๐๐-๒๓.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง เบเกอรี่)

อำเภอบ้านไร่

ครัวอนันต์ ๓๑๐ ม.๑ ต.บ้านไร่ โทร. ๕๓๙๐๓๕ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารทะเล, อาหารจำพวกปลา, แกงป่า)

อำเภอทัพทัน

ครัวอุไร ถ.ทัพทัน-หนองฉาง ต.ทัพทัน โทร. ๕๔๐๒๑๔ เปิด ๐๘.๐๐ -๒๒.๐๐ . (อาหารตามสั่ง)

เดียร์ ๔๑๘ ตลาดทัพทัน ตรงข้ามไปรษณีย์ทัพทัน โทร. ๕๙๑๐๑๘ วันธรรมดา เปิด ๐๘.๐๐-๒๒.๐๐ น. วันเสาร์-อาทิตย์ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารจานเดียว, ขนมอบ)

อาจารย์อดุลย์ ๑ / ๒ ม.๑ ถ.ทัพทัน-หนองฉาง กม.๙ ต.ทัพทัน โทร. ๕๙๑๐๘๐ เปิด ๐๘.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารพื้นบ้าน)

อำเภอสว่างอารมณ์

ร้านเจ๊จุก ๒๑/๕ หน้าดับเพลิงเทศบาลอำเภอสว่างอารมณ์ โทร. ๕๙๙๐๔๘ เปิด ๐๖.๐๐-๑๖.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง)

อำเภอลานสัก

ครัวบ้านคุณ ๓๗๐ ม.๒ ก่อนถึงที่ว่าการอำเภอ ๒๐๐ เมตร เปิด ๐๙.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง)

แตนโภชนา ๓๖๒ ม.๒ ถ.หนองฉาง-ลานสัก เลย รพ.ลานสักมา ๒๐๐ เมตร เปิด ๐๙.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง)

ร้านขายของที่ระลึก *(รหัสทางไกล ๐๕๖)*

อำเภอเมือง

ฉัตรอุทัย ๗๓ ถ.มหาราช โทร.๕๑๑๗๑๒ เปิด ๐๖.๐๐-๑๙.๐๐ น. (ข้าวกุ้งกรอบ ข้าวเกรียบปลากราย แคบหมู หนังปลา)

ผลไม้แช่อิ่มตั้งยู่ฮวด ๕๖๑ ถ.ศรีอุทัยใหม่ โทร. ๕๑๑๒๘๕ เปิด ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น. (ผลไม้แช่อิ่มชนิดต่างๆ)

ไพพรรณ ๓๙๑ ถ.ศรีอุทัย โทร. ๕๑๑๖๖๐ (ผลไม้แช่อิ่มชนิดต่างๆ ขนมปังสังขยา ขนมหวาน)

แม่ป่วยลั้ง ๑ ๗๕ ถ.มหาราช โทร. ๕๑๑๗๗๕ เปิด ๐๖.๓๐-๒๐.๓๐ น. (ข้าวกุ้งกรอบ ข้าวเกรียบปลากราย ข้าวตังหมูหยอง ข้าวตังหน้างา แคบหมู หนังปลา)

แม่ป่วยลั้ง ๒ ถ.รักการดี หน้าโรงพยาบาลอุทัยธานี โทร. ๕๑๓๙๗๕ เปิด ๐๘.๐๐-๒๐.๐๐ น. (ข้าวกุ้งกรอบ ข้าวเกรียบปลากราย ข้าวตังหมูหยอง ข้าวตังหน้างา แคบหมู หนังปลา)

กลุ่มผู้ผลิตและจำหน่ายผ้าทอ *(รหัสทางไกล ๐๕๖)*

อำเภอเมือง

ร้านไหมแกมฝ้าย ๕๐/๓ ถ.รักการดี โทร. ๕๑๒๙๕๗ (ผ้าฝ้าย, ผ้าไหม, ผ้าทอพื้น, ผ้าจก, ผ้าใยกัญชา, ชุดสำเร็จตัดเอง)

อำเภอหนองขาหย่าง

กลุ่มทอผ้าบ้านห้วยรอบ ๓๗ ม.๓ บ้านห้วยรอบ ต.ห้วยรอบ โทร. ๕๑๓๒๓๓ (ผ้าจก,ผ้าไหม)

กลุ่มทอผ้าตีนจกดงขวาง บ้านดงขวาง โทร. ๕๙๗๐๙๓, ๕๙๗๐๘๐ (ผ้าจก)

กลุ่มรวมใจพัฒนา ม.๔ ต.หนองไผ่ (ไหมประดิษฐ์, ผ้าพื้น)

ศูนย์ฝึกอาชีพ ต.ห้วยรอบ ม.๓ ต.ห้วยรอบ โทร. ๕๑๓๒๓๒ (ไหมประดิษฐ์, ผ้าพื้น)

อำเภอทัพทัน

กลุ่มทอผ้าบ้านโคกหม้อ ๔/๑ ม.๒ บ้านโคกหม้อ ต.โคกหม้อ โทร. ๕๑๒๙๕๗, (๐๑) ๙๕๓-๒๓๗๒ (ผ้าไหม)

กลุ่มทอผ้าแม่บ้านเกษตรกรโคกหม้อ ม.๒ บ้านโคกหม้อ โทร. ๕๑๓๑๘๙ (ผ้ามัดหมี่, ผ้าพื้น)

อำเภอบ้านไร่

กลุ่มทอผ้าไพจิตต์ ๒๙ ม.๓ บ้านนาตาโพ ต.บ้านบึง โทร. (๐๑) ๙๗๑-๐๕๒๑, ๙๕๓-๒๓๗๒ (ผ้าฝ้าย, ผ้าขิด, ผ้าจก)

กลุ่มทอผ้าบ้านทัพคล้าย ๓๙ ม.๒ บ้านทัพคล้าย ต.ทัพหลวง (ผ้าจก)

กลุ่มทอผ้าบ้านทัพหลวง ๓ ม.๑ บ้านทัพหลวง ต.ทัพหลวง โทร. ๕๔๖๑๒๘ (ผ้าจก, ผ้าฝ้าย, ผ้าไหม, ผ้าห่ม, ผ้าคลุมเตียง)

กลุ่มทอผ้าศรีนิน ๗๓ ม.๑ ต.บ้านบึง โทร. ๕๔๖๑๒๕, (๐๑) ๙๗๑-๓๖๒๒ (ผ้าจก,ผ้าไหม, ผ้าคลุมเตียง, ผ้าขาวม้า)

กลุ่มทอผ้าแม่บ้านเกษตรกรผาทั่ง ๓๒ ม.๒ บ้านผาทั่ง ต.ห้วยแห้ง โทร. ๕๓๙๑๕๗ (ผ้าจก, ผ้าฝ้าย)

จัดทำโดย

งานพัฒนาข่าวสาร
กองบริการท่องเที่ยว
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

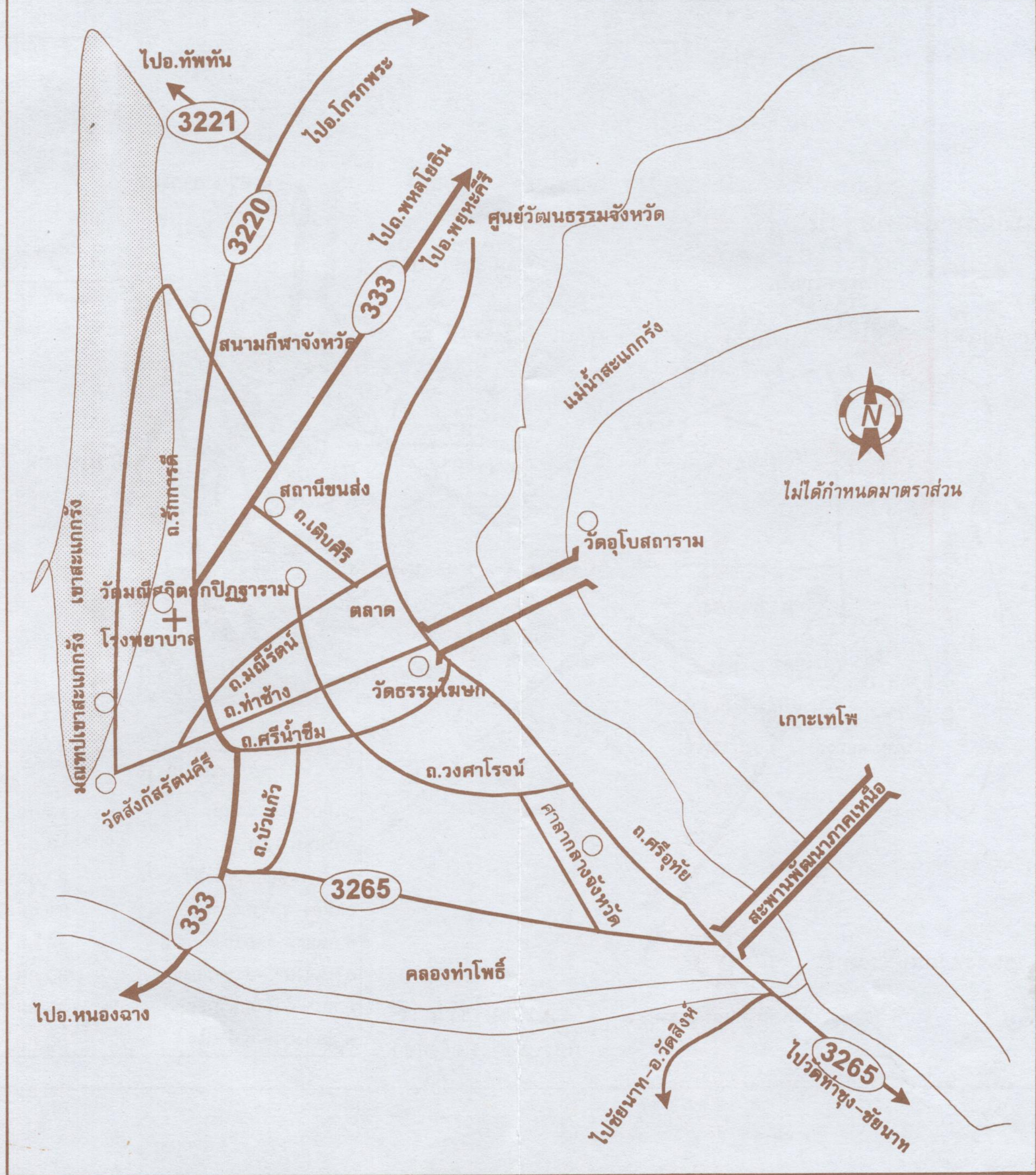
สำนักงาน ททท. ภาคกลางเขต ๗ (ภาคกลางตอนบน)

ถนนรอบวัดพระธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ๑๕๐๐๐
โทรศัพท์ (๐๓๖) ๔๒๒๗๖๘-๙ โทรสาร (๐๓๖) ๔๒๔๐๘๙
พื้นที่ความรับผิดชอบ : ลพบุรี นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี

ใช้บริการบริษัทนำเที่ยวที่มีใบอนุญาต
ท่านจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

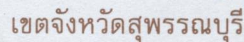
ช่วยใส่ใจสิ่งแวดล้อม และเคารพวิถีไทย

พฤษภาคม ๒๕๔๔

แผนที่ตัวเมืองอุทัยธานี
ไปอ.ทัพทัน
3221
ไปอ.โกรกพระ
3220
ไปอ.พยุหะคีรี
ไปอ.พหลโยธิน
333
ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด
สนามกีฬาจังหวัด
แม่น้ำสะแกกรัง
N
ไม่ได้กำหนดมาตราส่วน
สถานีขนส่ง
ถ.เติบศิริ
ถ.รักการดี
เขาสะแกกรัง
วัดอุโบสถาราม
ตลาด
โรงพยาบาล
ถ.มณีรัตน์
ถ.ท่าช้าง
วัดธรรมโฆษก
ถ.ศรีน้ำซึม
เกาะเทโพ
ถ.วงศาโรจน์
วัดสังกัสรัตนคีรี
ถ.บ้านแก้ว
ศาลากลางจังหวัด
ถ.ศรีอุทัย
สะพานพัฒนาภาคเหนือ
3265
333
คลองท่าโพธิ์
ไปอ.หนองฉาง
ไปชัยนาท-อ.วัดสิงห์
3265
ไปวัดท่าซุง-ชัยนาท

แผนที่จังหวัดอุทัยธานี

ไปนครสวรรค์
อ.สว่างอารมณ์
ไป อ.ลาดยาว
อ.โกรกพระ
อ.พยุหคีรี
อ. มโนรมย์
อุทัยธานี
ไปสิงห์บุรี
ไปชัยนาท
เขาสะแกกรัง
อ.ทัพทัน
อ.หนองฉาง
อ.หนองขาหย่าง
อ. หัวยคต
อ.บ้านไร่
อ.ลานสัก
ไปอ.ด่านช้าง
เขาปฐวี
เขาปลาร้า
เขาตะพาบ
ด่านตรวจ
เขาพระยาพายเรือ
เขื่อนทับเสลา
สวนป่าห้วยระบำ
เขาม้องชัย
น้ำตกไซเบอร์
ด่านตรวจ
น้ำตกผาร่มเย็น
บ้านใหม่คลองอังวะ
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
เขตจังหวัดกาญจนบุรี
3456
3005
3013
3319
1
3438
3220
3221
1
333
32
333
3183
3213
3282
3211

N
ไม่ได้กำหนดมาตราส่วน

ระยะทาง

อ.เมือง-อ.มโนรมย์	10 กม.
อ.ทัพทัน-เขาปฐวี	16 กม.
อ.มโนรมย์-อ.พยุหะคีรี	20 กม.
อ.เมือง-อ.หนองฉาง	21 กม.
อ.หนองฉาง-อ.เขาตะพาบ	24 กม.
อ.หนองฉาง-อ.เขาม้องชัย	30 กม.
อ.หนองฉาง-อ.ลานสัก	35 กม.
อ.หนองฉาง-อ.บ้านไร่	60 กม.

งานพัฒนาข่าวสาร
กองบริการท่องเที่ยว